

ÅRSRAPPORT

2017

Innhold

Nøkkeltall	3
Konsernsjefen har ordet	4
Årsberetning 2017	5
Regnskap og noter Fredrikstad Energi konsern	10
Regnskap og noter Fredrikstad Energi AS (morselskap)	33
Ledelseserklæring	42
Revisors beretning	44

Nøkkeltall

Millioner kroner		2017	2016
Salgsinntekter	Mill. kroner	767	764
EBITDA	Mill. kroner	157	208
Driftsresultat	Mill. kroner	53	118
Resultat før skatt	Mill. kroner	-3	83
Årsresultat	Mill. kroner	1	69
Investering i varige driftsmidler	Mill. kroner	227	235
Egenkapitalandel	%	26,6 %	30,6 %
Rentedekningsgrad		2,32	3,33
Gjeldsgrad		2,09	1,61
Netto rentebærende gjeld	Mill. kroner	1 452	1 188
Utbetalt utbytte		20	37
Utbetalt renter foretaksfondsobligasjon		14	14

Konsernsjefen har ordet

Et variert år!

2017 har vært et år preget av høye nettinvesteringer, god underliggende drift i datterselskaper, utfordrende lønnsomhet i tilknyttede selskaper og en god vekst i antall ansatte.

Vårt heleide nettselskap, Norgesnett AS, er ved utgangen av 2017 i slutfasen med å investere i nye AMS-målere, en krevende investering, både operativt og finansielt. I 4. kvartal inngikk vi avtale om å kjøpe 100% av aksjene i Gauldal Nett AS, med overtagelse 1. januar 2018. Norgesnett AS er fortsatt blant de mest effektive nettselskaper i Norge og i november fikk Norgesnett AS ny daglig leder, Mona Askmann.

I forretningsområde Marked er det slutført en betydelig restrukturering i løpet av 2017, samtidig som det er kjøpt to nye selskaper, Røyken Kraft AS og Kragerø Kraft, begge med overtagelse i 4. kvartal. Videre deltar forretningsområdet i en spennende produktutvikling gjennom selskapet Smart Energi AS. Kragerø Energi AS har kommet inn med en minoritetspost på 3,8 % i Fredrikstad Energi Marked AS, som utgjør juridisk spiss i vårt forretningsområde Marked.

Maik AS, som er Fredrikstad Energi-konsernets tjensteselskap hvor all B2B-virksomhet i konsernet er samlet, har opplevd et enormt trykk og god etterspørsel etter selskapets tjenester, spesielt knyttet til gjennomfaktureringsprosjekter, AMS-prosjekter, KIS-konverteringer og første år med full inkassodrift.

Det å styrke toppledelsen i konsernet har hatt fokus i 2017. Først gjennom ansettelse av ny leder for forretningsområde Nett, deretter gjennom ansettelse av ny leder for teknologi og utvikling, og sist gjennom ansettelse av ny CFO. De to første er i full gang, mens ny CFO tiltrådte 1. april 2018. Imidlertid har vi i løpet av året hatt en tilvekst på 10 nye ansatte, slik at vi i konsernet teller 131 ansatte ved inngangen til 2018. Dette tilsvarer en vekst på vel 9% for året.

Trond Andersen

Konsernsjef

2017 har vært et år hvor de underliggende resultater har vært todelt. De tre forretningsområdene følger sine planer og har hatt en utvikling i tråd med forventningene. Imidlertid har tilknyttet virksomhet, først og fremst representert ved Nettpartner AS, hatt en lønnsomhetsutvikling under det vi har forventet. Det er i løpet av året foretatt en vesentlig tilpasning av selskapets virksomhet og selskapet er på slutten av 2017/starten av 2018 fullstendig refinansiert.

I konsernet har vi to satsninger som går på tvers av alle forretningsområdene. Det ene omtales som Kundeorientering, og i denne satsningen arbeider vi langsiktig med å tilpasse hele organisasjonen til en situasjon hvor våre handlinger og aktiviteter har kundeopplevelse og kunden som beslutningstager i fokus. I den andre satsningen, som benevnes Digitaliseringsløftet, ser vi etter muligheter for å automatisere standardiserte og gjentakende arbeidsoperasjoner, ta i bruk teknologi for effektiv betjening av kunder 24/7, endre vår måte å jobbe på og endre samarbeidsplattformer for egne ansatte og andre som vi samarbeider med ved å ta i bruk ny digital teknologi som muliggjør dette. Begge satsninger medfører kompetansemessige utfordringer, utfordrer vår evne og vilje til å endre atferd, og gir enkelte ansatte en totalt ny hverdag, på relativt kort tid. Så langt har de fleste ansatte tatt imot disse utfordringen og endringene på en god måte. Foreløpig har vi foretatt endringer i relativt kontrollert tempo.

2017 har ikke vært et år hvor vi som konsern er Steget foran på alle områder. Fortsatt er det krevende oppgaver å gjennomføre på til dels vanskelige områder. Å være pålitelig, kompetent og fremtidsrettet, samtidig og hver gang vi tar beslutninger, gjennomfører aktiviteter og handlinger er utfordrende og krever sin mann eller kvinne til enhver tid, men når enkeltindividet, gruppen eller hele organisasjonen greier akkurat det, er det – akk, så bra, så verdiskapende!

Styrets årsberetning for 2017

Konsernets art og tilholdssted

Morselskapet og konsernledelsen har kontoradresse i Fredrikstad sammen med datterselskapene Norgesnett Holding AS, Fredrikstad Energi Marked AS, MAIK AS, FEAS Bredbånd AS og Røyken Energiverk AS.

Nettpartner AS med eierandel på 60 prosent og kontordresse på Vinterbro i Ås kommune, håndteres på bakgrunn av inngått aksjonæravtale som felles kontrollert virksomhet.

Fredrikstad Energi AS er også betydelig eier, med eierandel på vel 29 prosent, i bydelutviklingsselskapet Værste AS, Fredrikstad Fjernvarme AS med en eierandel på 32,5 prosent, Røyken Kraft AS med 100 prosent og Norsk Enøk & Energi AS, rådgivende ingeniørfirma innenfor fornybar energi og energioptimering, med et eierskap på 32 prosent, i tillegg til E2U Systems AS med en eierandel på 22 prosent. Selskapene har hovedkontor i henholdsvis Fredrikstad og Drammen (Norsk Enøk & Energi AS). Alle selskapene blir regnskapsført som tilknyttede selskaper.

Fortsatt drift

Styret har ved avleggelsen av regnskapet for morselskapet lagt til grunn at forutsetningen om fortsatt drift er tilstede. Styret har ved vurderingen vektlagt den reelle verdien av selskapets eiendeler og rettigheter og sammenholdt disse med selskapets gjeldsposter og forpliktelser. I tillegg har styret gjort en vurdering av datterselskapenes vesentligste rammevilkår. Styret mener at datterselskapenes tilpasning til rammevilkårene er gjennomført på en måte som vil bidra til å øke verdien på datterselskapene.

Samfunnsansvar

Fredrikstad Energi søker å skape langsiktige verdier for samfunnet ved å møte det økende behovet for strøm med bærekraftige løsninger. Vi skal være en førsteklasses drift- og beredskapsorganisasjon, en ansvarlig samfunnsaktør og en god arbeidsgiver. Fredrikstad Energi skal utnytte kompetansen konsernet besitter til å utvikle grønne løsninger som bygger en bro mot lavutslippssamfunnet.

Å opptre samfunnsansvarlig ved utøvelse av vår drift og forvaltning er en forutsetning for å bygge tillit som aktør i lokalsamfunnene, for kontinuerlig å øke vår konkurransevne, og for å tiltrekke og beholde dyktige ansatte.

Våre interessenter

Fredrikstad Energi påvirker samfunnet og samfunnet påvirker oss. Arbeidet med samfunnsansvar hviler på en tett dialog med lokalsamfunnet som vi blant annet oppnår gjennom en åpen kommunikasjon og folkemøter. Illustrasjonen viser en oversikt over våre vesentlige interessenter.

Figur: Fredrikstad Energi sine viktigste interessenter

Sikker strømforsyning og et tryggere lokalsamfunn

Fredrikstad Energi har gjennom sin virksomhet bygget opp betydelig kompetanse innen beredskap og distribusjon av strøm. Denne kunnskapen skal så langt som mulig komme hele samfunnet til gode. Vi mener vi kan spille en viktig og vesentlig rolle innenfor følgende områder:

- Legge til rette for økt lokal energiproduksjon
- Legge til rette for elektrifisering av transportsektoren
- Utnytte ledig kapasitet i nettet for å redusere utbyggingsbehovet
- Styrke forsynings sikkerheten gjennom sikker, stabil og forutsigbar strøm

Vi utøver vårt samfunnsengasjement gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid med myndigheter og andre aktører gjennom deltagelse i The Norwegian Smartgrid Centre, vi samarbeider med Enova om digitale løsninger som motiverer kundene til å spare strøm, og vi har bidratt til Energi Norge og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) med innspill og erfaringer fra innføring av effektbaserte tariffer. Videre bidrar vi gjennom forskningsprosjekter i regi av Norges forskningsråd og EU sitt Horizon 2020-program. Vi har også inntatt en positiv holdning til alle aktører i bransjen som ønsker å komme å se og høre om vårt arbeid knyttet til å utvikle smarte nett.

Arbeidet vårt gir også nytteverdi for lokalsamfunnets ulike aktører og for våre kunder. Et eksempel er vårt engasjement knyttet til Smart Energi Hvaler hvor vi sammen med næringsklyngen NCE Smart Energy Markets og Hvaler kommune for syvende året samarbeider om å teste og

utvikle løsninger knyttet til smarte nett. Denne erfaringen vil vi også trekke inn i samarbeidet om Smart Fredrikstad. Prioriterte områder i 2017 har vært å overføre kunnskapen på smarte nett til produkter og tjenester for smart vannmåling, samt utvikling av energisystem for et større nabolag. Vi har også forbedret tjenestene for våre solcellekunder slik at de får god oversikt over eget forbruk og produksjon i sanntid. Enova har belønnet vårt arbeid gjennom å tildele Terese Troy Prebensen Enovaprisen 2017 for å ta det grønne skiftet inn i de tusen hjem – og dermed inn i folks bevissthet.

Et godt arbeidsmiljø for de ansatte

Fredrikstad Energi skal tilby ansatte en helsefremmende arbeidsplass og engasjerer seg i ansattes helse og trivsel. Gode kolleger, et godt arbeidsmiljø og det å jobbe i et fremtidsrettet konsern er de tingene som ble nevnt flest ganger på spørsmål om hva ansatte var fornøyd med i 2017. Spørsmålene i den årlige personaltilfredshetsundersøkelsen er hentet fra Statens arbeidsmiljøinstitutt og er basert på jobbkrav-ressursmodellen. Denne modellen forsøker å forklare både hva som kan lede til stress og dårlig helse samt hva som fører til arbeids glede og økt jobbengasjement. Undersøkelsen følges opp med selskapsvise handlingsplaner.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner og bedriftshelsetjenesten har vært konstruktivt og godt gjennom hele året. Ulike møteplasser med ansatte, så som allmøter og arbeidsgrupper, hvor representanter for ansatte og konsernledelsen diskuterer saker med stor viktighet for Fredrikstad Energi-konsernet, sikrer sammen med intranettet og tett kontakt gjennom det daglige virke, gode arenaer for å diskutere forhold som er viktig for ansatte og Fredrikstad Energi-konsernets ulike virksomheter.

Personale

Ved utgangen av 2017 var det 131 (120) fast ansatte i Fredrikstad Energi-konsernet, fordelt på 19 (17) i morselskap og med 112 (103) i datterselskaper.

Gjennomsnittsalderen i konsernet ved utgangen av 2017 var 47,9 år og tilsvarende ved utgangen av 2016 var 48,2 år.

Sykefraværet i konsernet var på 1 366 (982) sykefraværsdager i 2017. Det tilsvarer 4,8 prosent (3,9 prosent). Konsernet har investert i en applikasjon som skal forbedre lederes oppfølging av sykmeldte ansatte, samt styrke den generelle medarbeideroppfølgingen. Alle ledere har gjennomført et todagers kurs i medarbeideroppfølging i løpet av 2017.

Morselskapet og datterselskapene har inngått avtaler om et mer inkluderende arbeidsliv.

Likestilling

Av konsernets 131 (120) ansatte i 2017 er det 50 (41) kvinner totalt, noe som tilsvarer 38 prosent (34 prosent) kvinneandel. Tilsvarende i morselskapet er det 7 (6) kvinner av 19 (17) ansatte, noe som utgjør en kvinneandel på 37 prosent (35 prosent).

Konsernets personalpolitikk anses å være kjønnsnøytral på alle områder. Kvinner og menn har like muligheter for å kvalifisere seg til alle typer oppgaver, og avansementsmulighetene er de samme. Lønn reflekterer den enkeltes ansvarsområde og kvalifikasjoner. Etter vår oppfatning er likestillingsspørsmål tilfredsstillende ivare tatt, og det er ikke iverksatt eller planlagt konkrete tiltak innenfor dette området. Det er ikke mottatt tilbakemeldinger, verken fra kvinner eller menn, via personaltilfredshetsundersøkelse eller gjennom medarbeidersamtaler på at noen opplever konsernets personalpolitikk som kjønnsdiskriminerende. Det er 4 (3) kvinner i konsernledelsen i Fredrikstad Energi av totalt 7 (8) medlemmer. Det er 2 (2) kvinnelige styremedlem i Fredrikstad Energis styre. I datterselskapenes styre er det 6 (6) kvinnelige styremedlemmer av totalt 20 (20) styremedlemmer.

Miljørapportering

Morselskapet driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø, og miljørisikoen ved konsernets aktiviteter vurderes som lav. Morselskapet og datterselskapene er Miljøfyrtårnsertifiserte.

Selskapene i konsernet følger de retningslinjer som finnes med hensyn til fjerning av miljøfarlig avfall og forurensere i liten grad det ytre miljø. Det er etablert ordninger for kildesortering. Herunder har selskapene etablert rutiner for innsamling og lagring av miljøfarlige master, og har egne rutiner for oppbevaring av transformatorolje og andre kjemikalier.

Styret mener at distribuert fornybar energiproduksjon, tilrettelegging for elektrifisering av transportsektoren og nye smarte tjenester som følge av AMS-investeringen, er viktige bidrag for å begrense naturinngrep og redusere global oppvarming.

Diskriminering og tilgjengelighet

Styret og ledelsen mener at konsernet ikke gjør forskjell på ansatte, eller ved ansettelse av personer på grunnlag av etnisk, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn.

For ansatte i konsernet som har eller har fått en nedsatt funksjonsevne er det i samarbeid med NAV og bedriftshelsetjenesten gjennomført flere tiltak for å tilpasse arbeidsplassene eller arbeidsoppgavene i selskapene. Når det gjelder tilgjengelighet for funksjonshemmede til våre kontorer, har alle lokasjoner installert heis.

Vi arbeider målrettet med forebyggende tiltak mot trakassering og mobbing på arbeidsplassen og har uttalt nulltoleranse for mobbing.

Diskriminering og mobbing er også temaer i den årlige personaltilfredshetsundersøkelsen. Svarene fra undersøkelsen gir ingen signaler på at diskriminering og mobbing utgjør et problem i konsernet.

Internkontroll og risiko

Virksomhetsstyringen i Fredrikstad Energi-konsernet er fokusert rundt fem områder med tilhørende overordnede mål. Disse områdene er fornøyde kunder, rett kompetanse, risikovektet avkastning, vern av samfunn og miljø, og kundevekst. Styringssystemet skal sikre at det er en sammenheng mellom mål og handlinger på alle nivåer i konsernet til det beste for eiere og øvrige interessenter.

Arbeidet med å vurdere og håndtere risiko er en integrert del av virksomhetsstyringen og nedenfor er alle elementene i virksomhetsstyringen som også inngår i konsernets årshjul.

Figur: Virksomhetsstyringen i Fredrikstad Energi

Risikovurderingen er en del av ledelsesansvaret i organisasjonen, der formålet er å identifisere, vurdere og styre risikoer som kan redusere enhetens evne til å nå sine mål. Det er etablert en felles risikovurderingsprosess på tvers i konsernet med en skreddersydd applikasjon for oversiktlig og brukervennlig registrering av risikoer per forretningsområde og en forenkling av den videre oppfølgingen av risikoområdene i konsernet.

Særskilte tema som har vært drøftet i 2017 har vært risiko knyttet til HMS, innføring av internkontrollsystem for personvern, samt styrking av kompetanse på etterretning og sabotasjetrussel.

Internkontroll

Et trygt og sunt arbeidsmiljø er en grunnleggende rettighet for alle arbeidstakere og HMS følges opp som en del av vårt arbeid med vern av samfunn og miljø. Hvert enkelt selskap i konsernet har et selvstendig ansvar for sitt HMS-

arbeid. Våre egne og underleverandørers aktiviteter skal organiseres og ledes på en slik måte at vi opererer uten fare for liv eller helse. Vi har digitale løsninger for registrering av avvik, både blant egne ansatte og hos leverandører. Det er et grunnleggende prinsipp at HMS-arbeidet skal være forebyggende. Risikovurderinger er derfor et nøkkelement i konsernets HMS-arbeid, i tillegg til løpende kvalitetsledelse med å planlegge, utføre, kontrollere og korrigere. Det rapporteres løpende til selskapsledelser og styrer om både sykefravær og uønskede hendelser.

Finansiell risiko

Markedsrisiko

Forretningsområde Marked er eksponert for risiko for redusert inntjening ved endringer i kraftpriser. En økning i markedspris ved innkjøp av kraft, kan gi redusert inntjening på grunn av tidsforsinkelse ved å gjennomføre prisøkning mot kundene.

Forretningsområde Nett er et naturlig monopol og i betydelig grad knyttet til offentlig regulering. Dagens nettreuleringsregime er lite forutsigbart i forhold til fremtidige inntektsrammer og fremtidig avkastning på investeringer i nettet.

For forretningsområde Mafi og el-entreprenørvirksomheten er personalkostnader en vesentlig kostnadspost. Lønnsutvikling vil derfor påvirke virksomhetens lønnsomhet og konkurranseevne. En stor andel av disse to forretningsområdene er knyttet til relativt få kunder. Et bortfall av vesentlige kunder innebærer derfor en økonomisk risiko. I tillegg er forretningsområde Mafi eksponert for bortfall av tjenestekonseppter som følge av vesentlig endrede rammebetingelser ved innføring av AMS 01.01.2019 og El-Hub (gradvis innføring fra 2018)

Alle innlån er tatt opp i morselskapet, og disse er eksponert for endringer i rentenivået da deler av gjelden er gjort i flytende rente. Denne risikoen er søkt redusert ved balansert styring mellom fast og flytende rente på innlån, samt bruk av sikringsinstrumenter.

Konsernet er ikke eksponert direkte for valutarisiko.

Kredittrisiko

Konsernets kredittrisiko anses som relativt lav, da kundefordringer i forretningsområdene Marked og Nett i hovedsak utgjøres av en stor kundemasse med mindre utestående beløp pr. kunde. Når det gjelder forretningsområde Mafi og el-entreprenørvirksomheten, består kundemassen i større grad av noen vesentlige kunder. Dette er imidlertid i stor grad knyttet til kunder i nettbransjen, og tapsrisiko knyttet til disse har erfaringsmessig vært lav. Historisk har det vært ubetydelige tap på kundefordringer. Pr 31.12.2017 er 9,9 mill. (5,1 mill.) av fordringsmassen forfalt med mer enn 60 dager.

Likviditetsrisiko

Konsernet har en tilfredsstillende likviditetssituasjon ved årsskiftet med kontantbeholdning på 44,3 mill. og trekkfasiliteter på 400 millioner kroner, hvorav 350 millioner kroner er ubenyttet pr. 31.12.2017. De ulike virksomheter har forskjellige likviditetsbehov gjennom året. Risikoen relatert til disse virksomhetene kontrolleres og styres gjennom en felles likviditetsstyring og felles konsern-kontoordning i konsernet.

Av konsernets opplåning er 1.646 mill. i obligasjonsmarkedet (inkludert Foretaksfondsobligasjon på 200 mill.) og 50 mill. knyttet til utnyttelsen av en langsiktig trekkrettighet. Det er knyttet låneovenants til konsernets innlån og trekkfasiliteter. Konsernet bryter ingen av disse kravene pr. 31.12.2017.

Risiko for økonomisk kriminalitet

Arbeidet med økonomisk kriminalitet inngår som en del av konsernets risikovurderingsprosess og tar utgangspunkt i veiledningen som ble utarbeidet av Energi Norge i 2017, samt Transparency International sine 10 antikorrupsjons-prinsipper.

Redegjørelse for årsregnskapet

Resultatregnskapet

Morselskapet

Omsetningen utgjorde i 2016 40,5 mill. som er noe høyere enn i 2016 (35,9 mill.). Selskapet oppnådde et driftsresultat på -6,2 mill., som er vel 10,2 mill. bedre enn i 2016 (-16,4 mill.). Hovedårsak til negativt resultat i 2016 var økt avsetning for ikke utleide lokaler.

Finansnettoen utgjorde -11,0 mill., som er 86,6 mill. svakere enn i 2016 (75,5 mill.). Hovedårsak til dette var høyere utbytte fra datterselskaper i 2016, samt høyere renteinntekter fra datterselskaper i 2017.

Dette gir et årsresultat etter skatt på -15,4 mill., som er 88,5 mill. svakere enn i 2016 (75,1 mill.).

Konsernet

Salgsinntektene i 2017 utgjorde 767 mill., hvilket er 4 mill. høyere enn i 2016 (763 mill.). Økningen skyldes hovedsakelig høyere kraftpriser i 2017, men lavere inntektsført anleggsbidrag i 2017. Driftsresultat på 53,5 mill. utgjør en reduksjon på 65 mill. fra 2016 (118 mill.). Reduksjonen i driftsresultat henger sammen med uendrede tariffen ut mot kunde kombinert med økte tariffen i overliggende nett. Blant annet som en konsekvens av dette ble konsernets akkumulerte merinntekt redusert med 41,8 mill. og utgjorde per 31.12.2017 132,4 mill.

Finanskostnader i 2017 endte på -74,1 mill. som er 7,5 mill. høyere enn i 2016 (-66,6 mill.). I all hovedsak er endringen knyttet til økte rentekostnader knyttet til større opplåning. Underliggende resultatbidrag fra felles kontrollert virksomhet har vært svak, sammenlignet med

2016, en nedgang på 3,4 mill., fra et negativt resultatbidrag på -20,1 mill. i 2016 til -23,6 mill. i 2017. I tilknyttede selskaper har det underliggende resultatbidrag blitt redusert fra 37,4 mill til 25,6 mill., hvor den vesentligste delen av endringen skyldes resultatutvikling i Værste AS og Norsk Enøk og Energi AS.

Samlet gir dette et resultat før skatt på -3 mill., som er 87,0 mill. svakere enn i 2016 (83,9 mill.).

Kontantstrømoppstillingen

Likviditetseffekt fra driften i konsernet utgjør 3 mill., som er 67 mill. svakere enn i 2016. Dette skyldes delvis svekket inntjening samt reduksjon i konsernets samlede arbeidskapital.

Totalt ble det brukt 206 mill. på investeringer, hvorav vel 196 millioner på investeringer i nettdriftsmidler. I tillegg har vi ytt 7,8 millioner i lån til det felleskontrollerte selskapet Nettpartner AS.

Totalt gir dette en likvidbeholdning ved utgangen av 2017 på 44,3 mill. som er en økning på 13,6 mill. fra 2016.

Det høye investeringsnivå de siste årene for nettvirksomheten vil vedvare også i 2018.

Balanse og likviditet

Morselskapets likviditetssituasjon er sterkt påvirket av overføring av utbytte og konsernbidrag fra datterselskap, samt av utdeling av utbytte til eierne.

Aksjer i datterselskaper utgjør 489 mill. Dette er en økning på 450 mill. Årsak til dette er konvertering av fordring til aksjer.

Klassifiseringen av aksjer i Nettpartner AS som felleskontrollert virksomhet er knyttet til underliggende aksjonærvtale.

Konsernets likviditetssituasjon er noe styrket i løpet av 2017. Et vedvarende høyt investeringsnivå i forretningsområde Nett i 2018 og 2019 medfører et fortsatt sterkt fokus på kapitalanvendelse og sterk styring av konsernets likviditet.

Pr 31.12.2017 er likvidsituasjon tilfredsstillende. Konsernet har en kontantbeholdning på 44,3 mill., og ubenyttede trekkrettigheter på 350 mill.

Ekstern opplåning er økt med 278 mill. i løpet av 2017, gjennom opptak av et nytt obligasjonslån på 400 mill. og tilbakebetaling av obligasjonslån på 73 mill. og redusert trekk på trekkfasilitet på 50 mill. I all hovedsak er dette låneopptaket gjort for å finansiere det høye investeringsnivået i Nett (i årene 2017 -2018), som en følge av utskifting av alle målere, fra mekaniske målere til AMS-målere. Gjennomførte låneopptak og inngåtte trekkrettigheter er sammen med restrukturering av eierskapet (innført en holding-modell) for forretningsområde Nett og Marked i

2016, utgjør sentrale handlinger i realiseringen av konsernets vekststrategi.

Samlede lån ved årsslutt utgjøres av langsiktige obligasjonslån på 1.446 mill. og 50 mill. i benyttede trekkrettigheter. Obligasjonene har en vektet gjennomsnittlig gjenværende løpetid på 3,3 år (3,6). Selskapets rentebetingelser på obligasjonslånene er sammensatt av både fastrate og av p.t.-rente knyttet opp mot 3 mnd. NIBOR. For trekkrettighetene og obligasjonslånene er det knyttet vilkår til konsernets gjeldsgrad, egenkapitalandel og rentedekningsgrad. Disse kravene er innfridd pr. 31.12.2017.

Styret mener at utsikter til fremtidig inntjening og gevinstmuligheter i morselskapet og konsernet for øvrig er tilstrekkelig for å kunne nyttiggjøre fremførbare underskudd.

Morselskapets og konsernets utsikter

I tiden frem mot 2021 vil sentrale rammebetingelser endres vesentlig, blant ved innføring av automatisk måleravlesning (AMS) fra 1.1.2019, felles Elhub høsten 2019, leverandørsentrisk markedsmodell og et funksjonelt og operasjonelt skille mellom monopolregulert og markedsutsatt virksomhet i løpet av 2021.

Fredrikstad Energi vil søke å ta markante posisjoner i den tilpasningen som skal finne sted og har i løpet av 2017 inngått avtale om kjøp av Gauldal Nett AS (100%), samt kjøpt de siste 51% av aksjene i Røyken Kraft AS og 100% av aksjene i Kragerø Kraft AS. Sentralt i vår foreliggende strategi er å fokusere på kundenær virksomhet og ha kunden i fokus for den videre utviklingen av tjenester og produkter.

Resultatdisponering

Styret foreslår følgende disponering av årets underskudd på 15,385 mill. i Fredrikstad Energi AS:

Overført fra annen egenkapital	15,385 mill.
Sum disponert	15,385 mill.

Fredrikstad, 26. april 2018

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Hilde Sandmæl
Styremedlem

Vidar Saxegård
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Et viktig ledd i strategien er å videreutvikle organisasjonens kompetanse, tiltrekke oss ny kompetanse og gjøre organisasjonen mer fleksibel for endringer, herunder utnytte de muligheter digitaliseringsteknologi gir oss. Våre verdier; pålitelig, kompetent og fremtidsrettet vil danne rammen for den videre utviklingen sammen med samfunnstrender og bransjeutfordringer.

For forretningsområde Nett vil tilpasning til myndighetenes endrede rammebetingelser, sterkt fokus på nøytralitet, god leveranse og riktige tariffer som søkes oppnådd gjennom effektive og riktige investeringsvalg, være hovedmålsettingene. Forretningsområde Marked vil utgjøre kjernen i konsernets videre satsning på nedstrømsaktiviteter. Fokus er rettet mot å tilby relevante og konkurransedyktige tjenester. Vår satsning på tjenestemarket til andre næringsaktører i og utenfor bransjen vil i all hovedsak fokuseres gjennom det heleide datterselskapet MAIK AS og vårt eierskap i Nettpartner AS.

Utviklingen i nasjonale forhold, herunder den økonomiske utviklingen i Norge og NVEs krav til bransjens ulike aktører, vil ha størst påvirkning på konsernets totale virksomhet på kort sikt. I tillegg vil også lokale forhold i det enkelte konsesjonsområde (forretningsområde Nett) og utvalgte markedsområder (entreprenørvirksomheten) ha sterk påvirkning på forretningsområdenes tilpasningsmuligheter. Investeringsvilje innenfor næringsbygg og bolig, samt lønnsvekst og rentenivå vil ha størst betydning for konsernets økonomiske utvikling. Konsernledelsen og styret forventer et fortsatt lavt rentenivå, noe avtagende forbruksvilje, men en fortsatt sterk investeringstakt i bransjen i tiden fremover. Vi tror på en noe bedret veksttakt i 2018 sammenlignet med 2017.

Regnskap og noter Fredrikstad Energi konsern

Resultat, utvidet resultat

		01. januar - 31. desember	
Tusen kroner	Noter	2017	2016
Salgsinntekter	5,6	767 207	763 643
Kjøp av varer og energi		-419 285	-375 184
Lønn og andre personalkostnader	9,23	-97 129	-74 679
Netto andre gevinster	7	10 221	638
Andre driftskostnader	10	-104 182	-106 379
Driftsresultat før avskrivninger		156 832	208 039
Avskrivninger	11	-103 363	-89 706
Driftsresultat		53 469	118 333
Finansinntekter	4,8	15 201	13 979
Finanskostnader	4,8	-74 110	-66 639
Resultat Tilknyttede selskaper	15	25 850	38 370
Resultat Felleskontrollert virksomhet	15	-23 560	-20 119
Resultat før skatt (-underskudd)		-3 150	83 924
Skatt	22	4 319	-14 199
Årsresultat		1 169	69 725
Tilordnet			
Aksjonærer i morselskapet		1 169	69 725
Ikke- kontrollerende eierinteresser		-	-

		01. januar - 31. desember	
Tusen kroner	Noter	2017	2016
Årsresultat		1 169	69 725
Endring estimat pensjoner felleskontrollert virksomhet		2 729	-15 440
Endring estimat pensjoner		-	-2 199
Skatt		-	550
Sum poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet		2 729	-17 089
Årets utvidete resultat		2 729	-17 089
Årets totalresultat		3 898	52 636
Totalresultat tilordnes			
Aksjonærer i morselskapet		3 898	52 636
Ikke- kontrollerende eierinteresser		-	-
Årets totalresultat		3 898	52 636

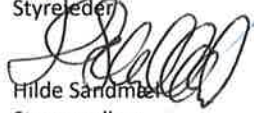
Balanse

31. desember

Tusen kroner	Noter	2017	2016
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler	12,13	297 696	273 404
Varige driftsmidler	11,13	1 598 994	1 475 071
Investeringer i tilknyttede selskaper	15	276 475	248 341
Investering i felleskontrollert selskap	15	158 150	130 113
Fordringer og plasseringer	14,16,23	21 538	88 541
Langsiktige eiendeler		2 352 853	2 215 470
Kortsiktige eiendeler			
Kundefordringer og andre fordringer	4,16,17	208 146	154 927
Derivater	4,16	6 512	8 680
Betalingsmidler	16,18	44 328	30 702
Kortsiktige eiendeler		258 986	194 309
Sum eiendeler		2 611 839	2 409 779
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital	19	390 603	390 619
Optjent egenkapital		303 819	347 208
Ikke- kontrollerende eierinteresser		131	-
Egenkapital		694 553	737 827
Lån	4,16,21	1 496 314	1 218 592
Utsatt skatt	22	589	3 881
Andre forpliktelser		6 194	7 788
Langsiktig gjeld		1 503 097	1 230 261
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	4,16,20	265 993	281 272
Derivater	4,16	148 195	160 418
Sum kortsiktig gjeld		414 189	441 691
Sum gjeld og egenkapital		2 611 839	2 409 779

Fredrikstad, 26. april 2018
I styret for Fredrikstad Energi AS

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Hilde Sandmæl
Styremedlem

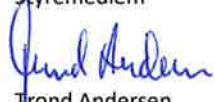

Vidar Saxegård
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

01. januar - 31. desember

Tusen kroner	Noter	2017	2016
Driftsresultat før avskrivninger		156 832	208 039
Gevinst ved overgang fra tilnyttet selskap til datterselskap		-9 544	-
Endring kundefordringer og ande fordringer		-48 833	-70 110
Endring leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		-29 961	10 466
Endring innskuddsfond		4 022	-20 354
Mottatt renter og utbytte		6 575	5 699
Betalte renter		-75 885	-63 200
Betalte skatter		-	-509
Netto kontantstrøm fra driften		3 206	70 031
Investeringer driftsmidler		-206 095	-185 658
Investering i datterselskaper		-11 947	-120
Investering i TKS		-6 544	-2 000
Lån til felleskontrollert virksomhet		-7 800	-16 200
Kontantstrøm investeringsaktiviteter		-232 386	-203 978
Opptak lån		450 000	1 371 700
Forfalte lån		-173 000	-1 169 698
Renter foretaksfondsobligasjon		-14 194	-14 233
Utbytte		-20 000	-36 520
Kontantstrøm finansieringsaktiviteter		242 806	151 249
Endring i betalingsmidler		13 626	17 302
Betalingsmidler per 1. januar		30 702	13 400
Betalingsmidler per 31. desember		44 328	30 702

Tusen kroner	2017	2016
Netto gjeld		
Kontanter	44 328	30 702
Foretaksfondsobligasjon	-248	-232
Langsiktig rentebærende gjeld	-1 496 066	-1 218 360
Netto gjeld	-1 451 986	-1 187 890

	Kontanter	Foretaksfonds- obligasjon	Langsiktig rentebærende gjeld	Sum
Netto gjeld 01.01	30 702	-232	-1 218 360	-1 187 890
Kontantstrøm	13 626	0	-277 706	-264 080
Annet	0	-16	0	-16
Netto gjeld 31.12.	44 328	-248	-1 496 066	-1 451 986

Endring i egenkapital

Tusen kroner	Aksje- kapital	Overkurs	Opptjent egen- kapital	Annen innskutt kapital	Egenkapital morselskaps aksjonærer	Ikke- kontrol- lerende eier- interesser	Total egen- kapital
Egenkapital 31.12.2015	154 160	36 691	341 043	199 784	731 678	-	731 678
Årets resultat			69 737	-12	69 725	-	69 725
Utvidet resultat			-17 089	-	-17 089	-	-17 089
Årets totalresultat			52 648	-12	52 636	-	52 636
Andre transaksjoner							
Justering overkurs / opptjent egenkapital		-8 967	8 967		-		-
Utdelt ordinært utbytte			-36 520	-	-36 520	-	-36 520
Rente foretaksfondsobligasjon etter skatt 1)			-10 646	-	-10 646		-10 646
Annet			679		679		679
Egenkapital 31.12.2016	154 160	27 724	356 171	199 772	737 827	-	737 827
Årets resultat			1 169	-	1 169	-	1 169
Utvidet resultat			2 729	-	2 729	-	2 729
Årets totalresultat			3 898	-	3 898	-	3 898
Andre transaksjoner							
Utdelt ordinært utbytte			-20 000	-	-20 000	-	-20 000
Egenkap. effekt kjøp minoritet i felleskontr. virksomhet			-19 504	-	-19 504	-	-19 504
Rente foretaksfondsobligasjon etter skatt 1)			-10 944	-	-10 944		-10 944
Ny egenkapital datterselskap			-	3 144	3 144	131	3 275
Egenkapital 31.12.2017	154 160	27 724	309 621	202 916	694 421	131	694 552

1) Se omtale i note 21 Lån

Note 1 Generell informasjon

Fredrikstad Energi er et norsk energikonsern med virksomhet som i hovedsak omfatter bygging, drift og vedlikehold av nett samt salg av energi, hovedsakelig i lokale markeder.

Fredrikstad Energi driver sin virksomhet gjennom datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap, og opererer kun i det norske markedet.

Fredrikstad Energi AS eies av Fredrikstad Kommune og Hafslund Handel AS. Hovedkontoret ligger i Fredrikstad.

Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 26. april 2018.

Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet til Fredrikstad Energi er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomite (IFRIC) som fastsatt av EU. Konsernregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet med følgende modifikasjoner. Finansielle derivater er vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernet, er beskrevet i note 3 og 4.

Nye og endrede standarder

a) Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

Fra 1. januar 2017 er det flere regnskapsstandarder som er trådt i kraft, men disse har ikke påvirket regnskapet for 2017 i vesentlig grad. De mest relevante standardene som er tatt i bruk fra 1. januar 2017 er:

- Endring i IAS 7, Kontantstrømmer
IAS 7 er endret ved at det er innført et noteopplysningskrav knyttet til endring i finansielle forpliktelser som oppstår som følge av finansieringsaktiviteter. Endring medfører ingen endring i innregning eller måling av finansielle forpliktelser.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse.

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede IFRS-standarder eller IFRIC-fortolkninger. En rekke nye standarder, endringer til standarder og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de standarder som man har valgt å ikke tidlig anvende er:

- *IFRS 9 Finansielle instrumenter.*
Standarden omhandler klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, introduserer nye regler for sikringsbokføring og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. Konsernet forventer ingen vesentlig talleffekt av implementeringen. Planlagt implementeringstidpunkt er 1. januar 2018.
- *IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder*
IFRS 15 omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte ytelsesplikter. En ytelsesplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntektsføring regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed bestemme bruken av og kan mota fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden tretr ikraft for regnskapsåret 2018.

Nettvirksomhet

Faktiske inntekter til et nettselskap består av de til enhver tid fastsatte tariffene, effektuttak og faktisk overført energivolum i nettselskapets forsyningsområde. Nettselskapet har også inntekter fra anleggsbidrag som er dekning av kostnader i forbindelse med etablering av nye nettilknytninger og ved forsterkning av nettet til eksisterende kunder.

Ledelsen har vurdert virkningene av den nye standarden og kommet frem til at standarden ikke medfører endring i selskapets regnskapsprinsipper for inntektsføring. Regnskapsføring av anleggsbidraget medfører bruk av skjønn. Faktiske utgifter ved å fremføre eller forsterke nett til en enkeltkunde skal dekkes krone for krone uten påslag av den aktuelle kunden gjennom et anleggsbidrag. Fredrikstad Energi anser leveransen som blir dekket av anleggsbidrag for å være en separat leveringsforpliktelse. Denne leveringsforpliktelsen inntektsføres når nettopkoblingen utvikles. Utgiftene som inngår i anleggsbidraget ved å oppfylle ytelesesplikten og kostnadsføres derfor når de påløper. Utgiftene ved å utvikle oppkoblingen har tidligere blitt balanseført som driftsmiddel basert på ledelsens forståelse av IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder. IFRIC 18 blir trukket tilbake ved ikrafttredelse av IFRS 15. Endring i regnskapsprinsipp for kostnader som inngår i anleggsbidraget vil kun påvirke fremtidige perioder, da historiske anleggsbidrag anses for å være fullførte kontrakter på tidspunkt for første gangs bruk av IFRS 15. Dersom anleggsbidraget ikke hadde vært ansett for å være en leveringsforpliktelse, men som en del av etterfølgende leveranse for distribusjon av strøm, kunne dette medført en annen inntektsføringsprofil.

IFRS 15 må benyttes for regnskapsår som starter 1. januar 2018 eller senere. Konsernet vil benytte modifisert retrospektiv implementeringsmetode. Det blir det ingen endring i egenkapitalen 1. januar 2018.

- *IFRS 16 Leieavtaler*

IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling og presentasjon og noteopplysninger for leieavtaler. Standarden erstatter IAS 17 med tilhørende fortolkninger og trer ikraft i 2019, men er ennå ikke godkjent av EU. Det forventes at flere leieavtaler vil bli behandlet som finansielle i forhold til dagens omfang i konsernet. Standarden har i stor grad beholdt eksisterende regnskapsmessige prinsipper fra IAS 17 Leieavtaler. Kort oppsummert omfatter IFRS 16 følgende endringer:

- Alle leieavtaler skal, med noen få praktiske unntak, innregnes i balansen og behandles etter modell som tilsvarende hvordan finansielle leieavtaler blir behandlet i IAS 17.
- For leietaker skal verdien av bruksretten for en eiendel aktiveres i balansen og tilsvarende leieforpliktelse skal også føres i balansen. For forpliktelsen vil det bli beregnet en rentekostnad og for eiendelen vil det bli beregnet avskrivninger uavhengig av hverandre.

Fredrikstad Energis leiekontrakter er i dag operasjonelle og har varierende betalingsterminer, prisreguleringsklausuler og rettigheter til forlengelse av leieforhold. Det vesentligste av avtalene er knyttet til leie av kontorlokaler. I 2017 er det kostnadsført MNOK 10,4 (MNOK 10,1 i 2016) knyttet til leie av kontorbygg.

2.2 Konsolidering

Datterselskaper

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultat og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Fredrikstad Energi AS og datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår og de konsolideres når kontrollen opphører.

Selskapenes interne omsetning og mellomværende, samt gevinster og tap som er oppstått ved transaksjoner mellom selskapene, er eliminert.

Regnskapsprinsipper i datterselskap omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Oppkjøp

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eiendeler i det oppkjøpte selskapet måles enten til virkelig verdi eller til sin andel av det overtatte selskaps netto eiendeler. Kostnader knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg av ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet, felleskontrollert eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres i resultatet.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har mellom 20% og 50% av stemmerettene. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Investeringen regnskapsføres på kjøpstidspunktet til anskaffelseskost, og konsernets andel av resultatet i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres. Balanseført beløp inkluderer eventuell goodwill identifisert på kjøpstidspunktet.

Ved en reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, omklassifiseres andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført verdi av investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp i investeringen blir negativt, med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Konsernet avgjør ved slutten av hver regnskapsperiode hvorvidt det foreligger nedskrivningsbehov på investeringen i det tilknyttede selskapet. I så fall beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom gjenvinnbart beløp av investeringen og dens bokførte verdi, og resultatfører differansen på egen linje sammen med regnskapslinjen «Andel resultat i tilknyttede selskaper».

Dersom det oppstår gevinst på salg fra konsernet til tilknyttede selskaper regnskapsføres kun den forholdsmessige andel som knytter seg til aksjonærer utenfor konsernet. Gevinster som oppstår ved kjøp fra tilknyttede selskaper elimineres i sin helhet. Urealiserte tap elimineres med mindre det foreligger et nedskrivningsbehov på eiendelen som var gjenstand for transaksjonen. Der det har vært nødvendig er regnskapene til de tilknyttede selskaper omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Felleskontrollert ordning

Etter IFRS 11 skal felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. Fredrikstad Energi har vurdert sin felleskontrollerte ordning som felleskontrollert virksomhet. Felleskontrollert virksomhet regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden.

Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollert virksomhet opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultatet etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp, innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av felleskontrollert virksomhet.

Urealisert gevinst på transaksjoner mellom konsernet og dets felleskontrollerte virksomhet elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealisert tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollert virksomhet omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til konsernet.

2.3 Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til konsernets øverste beslutningstaker. Konsernets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene er definert som konsernledelsen.

2.4 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte tilknyttet anskaffelsen av driftsmiddelet, herunder direkte henførbare lånekostnader. Mottatte anleggsbidrag knyttet til varige driftsmidler inntektsføres direkte i sin helhet, slik at det er brutto verdi av driftsmidlene som aktiveres.

Påfølgende kostnader legges til driftsmidlene balanseførte verdi eller balanseføres separat når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet kostnaden vil tilflyte konsernet, og kostnaden kan måles pålitelig. Regnskapsført beløp knyttet til utskiftede driftsmidler resultatføres. Øvrige vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden de påløper.

Tomter avskrives ikke, og andre driftsmidler avskrives lineært, slik at driftsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet over forventet utnyttbar levetid som er:

Anlegg nett	15-35 år
Bygg	15-30 år
Maskiner og inventar	3-15 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid og restverdi vurderes på hver balansedag og endres dersom det er nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp.

2.5 Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet og utgjør overført verdi fratrukket andel av virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i den overtatte virksomheten.

For etterfølgende nedskrivningstest tilordnes goodwill de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Goodwill allokteres ned til enheter, eller grupper av enheter, som representerer det laveste nivået i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål. Goodwill følges opp for hvert driftssegment.

Nedskrivning vurderes årlig, eller oftere om det forekommer hendelser eller endrede omstendigheter som indikerer et mulig verdifall. Balanseført verdi av den kontantgenererende enheten som inneholder goodwill sammenlignes med gjenvinnbart beløp, som er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. En eventuell nedskrivning blir ikke reversert i senere perioder.

2.5 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men testes årlig for verdifall.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp nedskrives. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes eiendelene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes muligheten for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.6 Anleggsmidler og virksomhet holdt for salg

Anleggsmidler og virksomhet blir klassifisert som holdt for salg når balanseført beløp i hovedsak vil bli realisert ved en salgs-transaksjon og et salg er vurdert som svært sannsynlig. Måling skjer til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader.

2.7 Finansielle eiendeler

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: Til virkelig verdi over resultatet, sikringsinstrumenter, utlån og fordringer og finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendeler og foretas ved anskaffelsen.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er finansielle eiendeler holdt for handelsformål. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom det primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer består av kundefordringer og andre fordringer, samt kontanter og kontantekvivalenter i balansen.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke tilhører noen annen kategori. De klassifiseres som anleggsmidler så sant ikke investeringen forfaller eller ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

Innregning og måling

Vanlig kjøp og salg av investeringer innregnes på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke føres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet, resultatføres til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler fraregnes balansen når rettigheten til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet har overført det aller vesentligste av risiko og gevinstpotensialet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi eller eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat medtas i resultatregnskapet under «netto andre (tap) gevinster» i den perioden de oppstår. Utbytte fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er inkludert i «Andre inntekter» når konsernet har juridisk krav på utbytte.

Når verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives, omklassifiseres samlet verdiregulering som er ført over utvidet resultat, over resultatet som «Netto andre (tap) gevinster».

Effektiv rente på rentebærende instrumenter tilgjengelig for salg resultatføres under andre inntekter. Utbytte på aksjer tilgjengelig for salg føres over resultatet under «Andre inntekter» når konsernet har rett til utbytte.

Verdifall på finansielle eiendeler

Eiendeler balanseført til amortisert kost

Konsernet vurderer ved hver balansedato om det finnes objektive bevis på at en finansiell eiendel, eller gruppe av finansielle eiendeler, har falt i verdi. Tap ved verdifall av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler resultatføres bare dersom det er objektive bevis på verdifall som et resultat av en eller flere hendelser som har inntruffet etter førstegangs balanseføring (en «tapshendelse») og denne tapshendelsen (eller hendelsene) påvirker fremtidige estimerte kontantstrømmer på en måte som kan måles pålitelig.

Objektive bevis på at det foreligge tap ved verdifall kan være at debitor eller en gruppe av debitorer opplever vesentlige finansielle vanskeligheter, mislighold eller manglende betaling av forfalte renter eller forfalt hovedstol, det er sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller gjennomgå finansiell restrukturering, observerbare opplysninger indikerer at det har vært målbar nedgang i de estimerte fremtidige kontantstrømmer, for eksempel endringer i restanser, eller andre økonomiske forhold som korrelerer med mislighold.

Under kategorien utlån og fordringer måles størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmer (eksklusiv fremtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eiendelens balanseførte verdi reduseres og tapsbeløpet resultatføres.

Dersom verdifall senere reduseres, og reduksjonen objektivt kan knyttes til en hendelse som inntreffer etter at verdifallet ble innregnet, skal det tidligere resultatførte verdifallet reverseres i resultatregnskapet.

2.8 Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg

Konsernet vurderer hver balansedag om det finnes objektive bevis for at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

2.9 Kundefordringer

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes inne ett år eller mindre, klassifiseres fordringen som omløpsmidler. Dersom det ikke er tilfelle, klassifiseres de som anleggsmidler.

2.10 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders løpetid og trekk på kassekreditt.

2.11 Aksjekapital

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital.

2.12 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld er forpliktelser til å betale for varer og tjenester som er levert fra leverandørene til den ordinære driften. Leverandørgjeld er klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen et år eller kortere. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres det som langsiktig.

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved førstegangs balanseføring. Ved etterfølgende måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

2.13 Lån

Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende periode regnskapsføres lånet til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrukket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid som del av effektiv rente.

Konsernet har foretaksfondsobligasjon med særskilte vilkår som medfører at store deler av lånet blir klassifisert som egenkapital. Dette er det informert mer om i note 21.

Alle andre rentekostnader kostnadsføres i den perioden de påløper.

Kostnader til etablering av trekkfasiliteter balanseføres i påvente av låneopptak dersom det er sannsynlig at lånet vil bli trukket opp. Kostnadene føres senere til fradrag på lånet ved opptrekk. Dersom det ikke anses sannsynlig at hele eller deler av trekkrettigheten blir trukket opp, balanseføres honoraret som forskuddsbetalte likviditetstjenester og kostnadsføres over perioden rettigheten gjelder for.

2.14 Betalbar skatt og utsatt skatt /skattefordel

Skatt i resultatet består av betalbar skatt og utsatt skatt / skattefordel. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen.

Det er beregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt beregnes ikke på goodwill. Dersom en midlertidig forskjell oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon, som ikke er en virksomhetssammenslutning, og som på transaksjonstidspunktet verken påvirker skattemessig eller regnskapsmessig resultat, blir utsatt skatt ikke balanseført. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det aller vesentligste er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge der de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Netto utsatt skatt er beregnet til 23% pr 31.12.2017.

2.15 Pensjoner, bonusordninger mv

Konsernet har innskuddsordninger og AFP som ikke balanseføres. Kollektiv ytelsesordning ble avviklet i 2016.

Innskuddsordning

En innskuddsordning er en pensjonsordning hvor konsernet betaler innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Konsernet har ikke ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med plikten til å betale innskudd på løpene. Forskuddsbetalte innskudd føres som en eiendel. Ved avvikling av ytelsesordningen ble det overført et restoppgjør til innskuddsfond på tnoK 20.354, som er balanseført. I løpet av 2017 er denne redusert til tnoK 16.332 ved at premie til innskuddsordningen er dekket av fondet.

2.16 Inntektsføring

Inntekter måles til virkelig verdi, netto etter fradrag for rabatter og merverdiavgift. Inntekt resultatføres når det kan måles pålitelig og det er sannsynlig at de økonomiske fordelene vil tilflyte konsernet. Mottatt anleggsbidrag i nettvirksomheten inntektsføres det år anleggsbidraget faktureres for.

Kraftinntekter inntektsføres ved levering. Realiserte inntekter fra fysisk og finansiell handel i kraftkontrakter presenteres som salgsinntekter.

Inntektsført nettinntekt det enkelte år tilsvarer periodens leverte volum avregnet til den til enhver tid fastsatte tariff. Nettvirksomheten er underlagt inntektsrammeregulering fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) tillagt overføringskostnader, påslag Enova og eiendomsskatt, fratrukket avbruddskostnader. Mer-/mindreinntekten, som er forskjellen mellom inntektsført nettleie og tillatt inntekt, defineres som en regulatorisk gjeld/ eiendel som ikke kvalifiserer til balanseføring.

Merinntekt pr. 31.12.2017 utgjorde tnoK 132.385. Tilsvarende tall for 31.12.2016 var tnoK 174.179. Merinntekt er ikke balanseført.

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.17 Bonusavtaler.

Konsernet regnskapsfører en forpliktelse for bonus som bygger på konsernets resultater. Utbetalt bonus til ledende ansatte i løpet av året er vist i note 9.

2.18 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

2.19 Kraftderivater

Endring i kraftderivater bokføres som en del av kraftkjøp i resultatregnskapet.

2.20 Utbytte

Utbyttebetalinger til morselskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld fra og med det tidspunkt utbytte er fastsatt av generalforsamlingen.

Note 3 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser/forutsetninger om fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil pr definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfallet. Estimater og antakelser/ forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår er drøftet under.

Estimert verdifall på goodwill

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid. Dette danner grunnlag for årlige avskrivninger resultatregnskapet. Forventet brukstid estimeres på bakgrunn av historikk, erfaring og skjønnsmessig vurdering av fremtidig bruk. Det gjennomføres endringer i avskrivningsplanene dersom det oppstår endringer i disse estimatene.

Investerings eiendommer

Investerings eiendommer i tilknyttet selskap vurderes til markedsverdi. Markedsverdien er basert på verdivurdering utført av uavhengig tredjepart. Viktige faktorer for markedsverdien er utvikling i rentenivå og at planlagt utbygging gjennomføres.

Note 4 Finansielle risikofaktorer

Finansiell risiko

Finansiell risiko i Fredrikstad Energi konsernet består av både markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. I tillegg er konsernet utsatt for operasjonell og regulatorisk risiko.

Gitte fullmakter, rammer og løpende økonomisk rapportering.

Overordnet mål er å ha en tilfredsstillende buffer mot covenantskrav og opprettholde en skyggerating som tilsvarer «investment grade».

Markedsrisiko

Fredrikstad Energi konsernet er eksponert for kraftprisen som selger av kraft. For å redusere risikoen for svingninger i marginer gjennomfører kraftsalgsvirksomheten handler i kraftmarkedet.

Renterisiko

I tillegg til ordinær renterisiko på konsernets finansiering er konsernet eksponert mot renterisiko gjennom inntektsrammesystemet i nettvirksomheten. For å redusere konsernets renterisiko benyttes låneavtaler med fast og løpende rente, samt rentebytteavtaler.

Konsernet har obligasjonslån på 1.050 millioner kroner med flytende rente som forfaller med 250 millioner kroner april 2019, 400 millioner kroner i oktober 2021 og 400 millioner kroner i oktober 2022. I tillegg er det obligasjonslån på 400 millioner kroner med fastrente som forfaller med 300 millioner kroner i 2019 og 100 millioner kroner i 2022.

I 2016 ble det inngått en trekkfasilitetsavtale på 300 millioner kroner med 3 års forfall med mulig forlengelse på ytterligere 2 år. Pr 31.12.2017 er det trukket 50 millioner kroner på denne fasiliteten.

Konsernet har to renteswapavtaler. Det er en avtale fra flytende til fast på 500 millioner kroner som forfaller i 2026, samt en renteswapavtale fra fast til flytende på 200 millioner kroner som forfaller i 2019.

En endring av 10 års renteswap med 0,25% gir en endring i verdi på avtalene på ca 13 mill.

En økning i 3 mnd Nibor på 0,25% vil øke lånekostnaden for konsernet med ca 2,0 mill.

Etter IFRS inntektsføres faktisk inntekt i nettvirksomheten (innkrevd nettleie) og ikke tillatt inntekt (inntektsrammen). Det vil dermed ikke være 1 til1 forhold mellom endring i inntektsramme og resultateffekt det enkelte år, selv om virksomheten skal kreve inn tillatt inntekt over tid.

Kreditrisiko

Hovedtyngden av konsernets debitorer er privatpersoner som kjøper strøm og nettleie. Oppfølging og innkreving av kundefordringer er sentralisert i datterselskapet MAIK AS. Hovedtyngden av forfalte kundefordringer pr 31.12.2017 er knyttet til salg av strøm og nettleie. Det er avsatt 3,6 millioner kroner til dekning av tap på denne fordringsmassen. Forfalte kundefordringer som var ubetalt mer enn 60 dager etter forfall var på 9,9 millioner kroner 31.12.2017.

Kundefordringer per 31.12.2017 fordeler seg som følger i antall dager etter fakturering

Millioner kroner	Ikke forfalt	0-30 dager	30-60 dager	60-90 dager	90-180 dager	>180 dager	Sum
2016	99.007	10.822	4.794	488	2.490	2.138	119.739
2017	88.973	35.796	566	3.010	2.387	4.520	135.252

Likviditetsrisiko

Refinansieringsrisikoen til Fredrikstad Energi konsernet skal holdes lav. Fredrikstad Energi konsernet styrer derfor etter spredte låneforfall langt ut i tid.

Forfallsoversikt finansielle forpliktelser 2017	1 halvår 2018	2 halvår 2018	2019	2020	Senere
Langsiktig gjeld					
Lån	11.865	32.845	638.199	23.090	933.283
Kortsiktig lån					
Derivater	9.622	9.115	18.540	21.950	128.042
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	265.993	0	0	0	0
Sum	287.480	41.960	656.739	45.040	1.061.324

Forfallsoversikt finansielle forpliktelser 2016	1 halvår 2017	2 halvår 2017	2018	2019	Senere
Langsiktig gjeld					
Lån	10.200	103.797	39.080	682.725	535.179
Kortsiktig lån					
Derivater	9.317	8.860	19.10	19.410	147.700
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	281.272	0	0	0	0
Sum	300.789	112.657	58.490	702.135	682.879

Vurdering av virkelig verdi

Finansielle instrumenter

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

1. Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
2. Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2)
3. I tilfelle hvor det ikke er hensiktsmessig å benytte notert kurs eller transaksjonsverdi, benyttes neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer, samt konsernets egne estimat (nivå 3)

Følgende tabell viser konsernets derivater til virkelig verdi

2017

Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Rentederivater forfall 2026		147 688		147 688
Rentederivater forfall 2019		-6 512		-6 512
Kraftderivater		507		507
Sum	-	141 683	-	141 683

2016

Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Rentederivater forfall 2026		159 961		159 961
Rentederivater forfall 2019		-8 680		-8 680
Kraftderivater		457		457
Sum	-	151 738	-	151 738

Operasjonell risiko

Konsernet er utsatt for en rekke forhold som representerer operasjonell risiko. Innfallsvinkler til å håndtere dette er gjennom HMS, beredskaps- og kvalitetsarbeid. Her arbeides det kontinuerlig med forbedring av prosesser i konsernet. For å sikre mot økonomisk risiko har Fredrikstad Energi konsernet forsikring på personell, eiendeler og ansvar. Dekning gjennomgås årlig.

Regulatorisk risiko

Nettvirksomheten er monopolvirksomhet som reguleres av NVE og endringer i betingelser vil påvirke størrelsen på hvor stor inntektsramme man har lov til å kreve inn.

Kapitalforvaltning

Konsernets kapitalstyring skal sikre konsernets finansielle handlefrihet på kort og lang sikt. Målsetningen er å ha en finansiell struktur som gjennom soliditet og kontantstrøm sikrer en ønsket kredittverdighet, samt avkastning til eierne.

Tilgjengelig likviditet skal til enhver tid minst dekke låneforfall de kommende 12 måneder, og en nødvendig reserve utover dette. Konsernets likviditetsreserve består av, utover bankinnskudd, ubenyttet kassekreditt og trekkfasilitet. Konsernet benytter hovedsakelig obligasjonsmarkedet og sertifikatmarkedet som lånekilder. Ved årsskiftet hadde konsernet ubenyttede trekkfasiliteter som er tilstrekkelige for de neste 12 måneder. Ekstern opplåning er sentralisert i morselskapet.

Fredrikstad Energi AS har ikke offisiell kredittrating, men har uoffisiell rating på BBB. Den har vi som ambisjon om å opprettholde. Konsernet har ubenyttede trekkfasiliteter pr. 31.12.2017 på 350.000 (300.000 i 2016)

Note 5 Segmentinformasjon

Ledelsen utgjør konsernets øverste beslutningstaker. Fredrikstad Energi rapporterer virksomhetsområder som driftssegmenter.

Fredrikstad Energis virksomhet organiseres i virksomhetsområdene Nett, Marked, Tjenester og Annen virksomhet. Forretningsområdet Nett består av Norgesnett Holding AS og Norgesnett AS. Marked består av selskapene Fredrikstad Energi Marked AS, Smart Energi AS, Kragerø Kraft AS og Røyken Kraft AS. Tjenester består av tjenesteselskapet Maik AS. Annen virksomhet består av Fredrikstad Energi AS, FEAS Bredbånd AS og Røyken Energiverk AS.

Ledelsen i Fredrikstad Energi vurderer segmentenes prestasjoner og lønnsomhet basert på driftsresultat og avkastning. Driftsresultat i segmentrapportering er identisk med det som presenteres i resultatoppstilling for konsernet. Transaksjoner mellom forretningsområdene gjennomføres i henhold til armlengdeprinsippet.

Tusen kroner	Nett		Marked		Tjenester	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Brutto segment salg	554 175	569 076	213 853	193 526	75 098	64 031
Salg mellom segmenter	-1 315		-48796	-43 972	-38 151	-33 281
Salgsinntekter	552 860	569 076	165 057	149 554	36 947	30 750
Driftsresultat	29 501	112 650	8 900	11 727	12 974	8 676
Avskrivninger driftsmidler	95 750	84 345	239	74	892	326
Investeringer	217 523	218 196	1 567	2 734	471	3 234
Tusen kroner	Annen virksomhet		Elimineringer		Sum	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Brutto segment salg	42 004	39 905	-117 923	-102 893	767 207	763 643
Salg mellom segmenter	-29 661	-25 640	117 923	102 893	-	-
Salgsinntekter	12 343	14 903	-	-	767 207	763 643
Driftsresultat	-8 127	-14 722	10 221	-550	53 469	118 333
Avskrivninger driftsmidler	6 482	4 961			103 363	89 706
Investeringer	7 886	11 048			227 447	235 212

Note 6 Inntekter

Tusen kroner	Note	2017	2016
Energiomsetning marked		165 057	149 554
Overføringsinntekter nett		531 669	519 531
Anleggsbidrag nett		21 191	49 545
Tjenestesalg		36 947	30 750
Andre driftsinntekter		12 343	14 263
Sum salgsinntekter		767 207	763 643

Note 7 Netto andre gevinster

Tusen kroner	Note	2017	2016
Gevinst tilknyttet selskap ved oppnådd kontroll		9 544	-
Aksjeutbytte		677	638
Netto andre gevinster		10 221	638

Note 8 Netto finanskostnad

Tusen kroner	Note	2017	2016
Rentekostnad rentebærende lån		67 320	58 795
Andre rentekostnader		5 867	6 204
Sum rentekostnad		73 187	64 999
Renteinntekter		-4 288	-3 135
Netto rentekostnad		68 899	61 864
Andre finansinntekter		-807	-867
Andre finanskostnader		922	1 640
Resultat renteswaper		-10 105	-9 977
Sum netto finanskostnad		58 909	52 660

Note 9 Personalkostnader

Tusen kroner	Note	2017	2016
Lønn		73 312	63 809
Arbeidsgiveravgift		14 114	13 475
Pensjonskostnad (-inntekt) ytelsesordning		-	-8 243
Pensjonskostnad innskuddsordning		6 018	2 896
Andre personalkostnader		3 685	2 742
Sum personalkostnader		97 129	74 679

Antall årsverk	124	119
----------------	-----	-----

Oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte og styret 2017

Navn	Stilling	Lønn/ honorar	Resultat lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnader	Sum
Trond Andersen	Konsernsjef	1 775	211	186	222	2 393
Terese Troy Pebensen	Leder forr.område Marked	1 196	234	56	79	1 565
Karin Breen	Leder forr.område Tjeneste	1 303	261	140	277	1 980
Mona Askmann (01.10-31.12)	Leder forr.område Nett	335		2	20	356
Hilde Bekkevard	Leder HR	1 232	250	18	79	1 579
Terje Tinbod (01.09-31.12)	Leder IKT konsern	333		5	26	364
Eilert Henriksen (01.01-30.09)	Leder forr.område Nett	1 056	269	102	405	1 832
Bjørn Svendsen (01.01-31.03)	Leder IKT konsern	365	262	2	13	643
Terje Moland Pedersen	Styreleder	273				273
Finn Bjørn Ruyter 1)	Nestleder					
Erik Jansen	Styremedlem	177				177
Hilde Sandmæl	Styremedlem	97				97
Vidar Saxegård	Styremedlem	97				97
Per Anders Opsahl	Styremedlem ansatt	69				69
Tone Johansen	Styremedlem ansatt	46				46
Marianne Myrbråten	Styremedlem ansatt	17				17
Jan Erik Olsen	Styremedlem ansatt	11				11
Total		8 381	1 488	509	1 121	11 499

Oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte og styret 2016

Navn	Stilling	Lønn/honorar	Resultat lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnader	Sum
Trond Andersen	Konsernsjef	1 692	206	218	191	2 307
Eilert Henriksen	Leder Forr.område Nett	1 435	262	144	165	2 006
Karl Anders Følstad	Ansvarlig finans	1 127	172	21	147	1 467
Karin Breen	Leder Forr.område Tjenester	1 286	225	141	206	1 857
Tore Bjørnstad	Ansvarlig økonomi	1 202	189	20	198	1 609
Bjørn Svendsen	IKT ansvarlig konsern	1 241	211	15	57	1 524
Terese Troy Prebensen	Leder Forr.område Kraft	1 049	230	32	53	1 364
Hilde Bekkevard	Leder HR	1 033	41	14	53	1 141
Styremedlemmer						
Terje Moland Pedersen	Styreleder	353				353
Finn-Bjørn Ruyter 1)	Nestleder					
Erik Jansen	Styremedlem	260				260
Tor Prøitz	Styremedlem	148				148
Ingrid Trømborg	Styremedlem	38				38
Hilde Sandmæl	Styremedlem	55				55
Vidar Saxsegård	Styremedlem	55				55
Per Anders Opsahl	Styremedlem ansatt	67				67
Marianne Myrbråten	Styremedlem ansatt	67				67
Sum		11 108	1 535	604	1 070	14 317

1) Godtgjørelse utbetalt til arbeidsgiver

Alle tall i tabellen over er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift.

Note 10 Andre driftskostnader

Tusen kroner	Note	2017	2016
Husleie strøm mv		15 611	17 379
Vedlikeholdskostnader		45 160	44 420
Salgs- og markedsføringskostnader		8 552	4 721
Annet		34 859	39 859
Sum andre driftskostnader		104 182	106 379

Godtgjørelse til revisor

Lovpålagt revisjon	1 073	1 186
Skatterådgivning	-	-
Andre tjenester utenfor revisjon	93	98
Sum	1 166	1 284

Note 11 Varige driftsmidler

Tusen kroner	Tekn. Utstyr og løsøre	Nett	Annen eiendom	Bredbånd	Anlegg under utførelse	Sum
Regnskapsåret 2017						
Balansført verdi 01.01	45 627	1 369 931	1 143	18 357	40 013	1 475 071
Investeringer	18 178	206 225	-	2 883	-	227 286
Overført anlegg under utførelse		12 934			-12 934	-
Avskrivninger 2017	-14 332	-87 842	-	-1 189		-103 363
Balansført verdi 31.12.2017	49 473	1 501 248	1 143	20 051	27 079	1 598 994
Balanse 31.12						
Anskaffelseskost	136 706	3 012 374	1 143	27 998	27 079	3 205 300
Akkumulerte avskrivninger	-87 233	-1 511 126	-	-7 947	-	-1 606 306
Bokført verdi 31.12	49 473	1 501 248	1 143	20 051	27 079	1 598 994
Avskrivningsprosent	7-30	3-10	3-10	5		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapsåret 2016						
Balansført verdi 01.01	24 034	1 220 267	1 143	17 966	66 164	1 329 574
Investeringer	31 268	202 468	-	1 467	-	235 203
Overført anlegg under utførelse		26 151			-26 151	-
Avskrivninger 2016	-9 675	-78 955	-	-1 076		-89 706
Balansført verdi 31.12.2016	45 627	1 369 931	1 143	18 357	40 013	1 475 071
Balanse 31.12						
Anskaffelseskost	118 528	2 793 215	1 143	25 115	40 013	2 978 014
Akkumulerte avskrivninger	-72 901	-1 423 284		-6 758		-1 502 943
Bokført verdi 31.12	45 627	1 369 931	1 143	18 357	40 013	1 475 071
Avskrivningsprosent	7-30	3-10	3-10	5		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

Note 12 Immaterielle eiendeler

Tusen kroner	Kunde- portefølje	Goodwill	Sum
Per 31.12.2016			
Anskaffelseskost	-	523 509	523 509
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	250 105	250 105
Balansført verdi 31.12.2016	-	273 404	273 404
Balansført verdi 01.01.2017			
Investeringer	24 292		
Balansført verdi 31.12.2017	24 292	273 404	297 696
Balansført verdi 31.12.2017	24 292	273 404	297 696
Per 31.12.2017			
Anskaffelseskost	24 292	523 509	547 801
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	250 105	250 105
Balansført verdi 31.12.2017	24 292	273 404	297 696

Kundeportefølje er knyttet til kjøp av aksjene i Kragerø Kraft AS og Røyken Kraft AS i desember 2017. Goodwill er knyttet til nettvirksomheten, og er avskrevet frem til 31.12.2012.

Note 13 Nedskrivningsvurderinger

Konsernet har vesentlige langsiktige eiendeler både som materielle og immaterielle eiendeler. Utvikling i disse er vist i note 11 og 12. Det er estimatusikkerhet knyttet til både varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Både verdsettelse og estimert utnyttbar levetid bygger på fremtidsinformasjon som er beheftet med stor grad av usikkerhet. Goodwill er knyttet til nettvirksomhet ved oppkjøp av energiverk i 2000 og 2001. Varige driftsmidler er i utgangspunktet balanseført til anskaffelseskost, og dersom de har en begrenset levetid, blir de planmessig avskrevet over denne. Utnyttbar levetid og utrangeringsverdi er basert på estimater om fremtidig utvikling.

Goodwill testes årlig for verdifall. Løpende overvåkes indikasjoner på mulig verdifall. Ved indikasjoner om verdifall gjennomføres verdifalltest umiddelbart, og uansett minst en gang i året. Dersom verdifalltester tilsier at balanseførte verdier ikke kan forsvares, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Verdifalltester gjennomføres ved at kontantstrømmer knyttet til kontantgenererende enheter identifiseres og neddiskonteres.

Goodwill og de aller vesentligste av varige driftsmidler er knyttet til nettvirksomheten. Verdifalltesten tar utgangspunkt i budsjett for 2018 og prognose for de etterfølgende årene. I prognosen er det brukt kostnadsnivå på linje med budsjettet for 2018. Videre er det brukt en investeringsprognose som bygger på den utvikling som nettvirksomheten antar fremover, hvor blant annet investering i AMS målere i perioden 2016-2018 er vesentlig. Når det gjelder effektivitet for nettselskapet, er det forutsatt at de i perioden har en effektivitet på linje med dagens nivå. Det er benyttet antatte kontantstrømmer for perioden frem til 2030 før terminalverdi fastsettes. Det forutsettes ingen endringer i inntektsrammemodellen i perioden frem til terminalåret. Det er brukt 1,5% vekst terminalår. Diskonteringsrenten som er benyttet tar utgangspunkt i konsernets kapitalkostnad, som er basert på et vektet gjennomsnitt av avkastningskrav for egen- og fremmedkapital for konsernet. Egenkapitalavkastningskravet estimeres ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Fremmedkapitalavkastningskravet estimeres ut fra langsiktig risikofri rente tillagt en kredittmargin utledet av konsernets marginale langsiktige lånerente. Diskonteringsrenten justeres for antatt gjeldsgrad og forretningsrisiko for de enkelte kontantgenererende enhetene. Det er benyttet en diskonteringsrente før skatt for de ulike enhetene i intervallet 5% - 9%, hvor det for nett er benyttet lavest diskonteringsrente.

Gjennomførte verdifalltester viser at det ikke er noe behov for nedskrivning av noen eiendeler ved utgangen av regnskapsåret.

Tabellen under viser balanseførte verdier fordelt på kontantgenererende eiendeler ved utgangen av 2017:

Kontantgenererende enhet	Driftsmidler	Kundeportefølje	Goodwill	Sum balanseverdi	Nedskrivninger
Nett	1 551 306		273 404	1 824 710	-
Marked	3 988	24 292		28 280	-
MAFI Tjenester	3 257			3 257	-
Øvrig virksomhet	40 443			40 443	-
Konsern	1 598 994	24 292	273 404	1 896 690	-

Note 14 Langsiktige utlån

Tusen kroner	2017	2016
Rentebærende lån	-	57 861
Sum langsiktige fordringer	-	57 861

Det er ansvarlig lån til felleskontrollert virksomhet. Lån med tillagte renter i perioden ble konvertert til egenkapital i desember 2017.

Note 15 Investering i tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap

Tusen kroner	Anskaffelse- tidspunkt	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Forretnings- kontor	Eierandel	Stemme- andel
Nettpartner AS	2012	180 000	158 150	Ås	60,00 %	50,00 %
Værste AS	1998	60 643	250 706	Fredrikstad	29,59 %	29,59 %
Fredrikstad Fjernvarme AS	1999	13 710	26 760	Fredrikstad	32,50 %	32,50 %
Norsk Enøk og Energi AS 1)	2003	3 480	-2 242	Drammen	32,00 %	32,00 %
E2U Systems AS	2016	2 000	1 251	Fredrikstad	21,83 %	21,83 %
		<u>262 773</u>	<u>434 625</u>			
Tusen kroner					2017	2016
Balanseført verdi 31.12.					378 454	375 431
<i>Andel resultater</i>						
Nettpartner AS					-23 560	-20 119
Resultat Felleskontrollert selskap					-23 560	-20 119
Værste konsern					33 078	38 954
Fredrikstad Fjernvarme AS 2)					1 793	860
Røyken Kraft AS 2)					842	842
Norsk Enøk og Energi AS 2)					-9 114	-1 912
E2U Systems AS 2)					-749	-
Resultat tilknyttede selskaper					25 850	38 744
Utvidet resultat etter skatt					2 729	-15 440
Utbytte					-842	-2 162
Aksjeemisjon Norsk Enøk og Energi AS					6 544	
Aksjeemisjon Nettpartner AS					68 564	
Kjøp aksjer E2U Systems AS					-	2 000
Røyken Kraft AS ovf til datterselskap					-3 610	
Egenkapitaleffekt kjøp "Ikke kontrollerende eierinteresse "					-19 504	-
Balanseført verdi 31. desember					434 625	378 454

1) Negativ verdi på Norsk Enøk og Energi AS er knyttet til gitt lån i 2018.

2) Konsernets andel av resultat, eiendeler og gjeld i selskapene etter selskapenes offentlige regnskap 2017.

Selskap	Type	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Salgs- inntekter	Årets resultat
Nettpartner AS	Felleskontr.	Ås	379 484	257 507	607 263	-23 561
Værste konsern	Tilknyttet	Fredrikstad	416 940	175 005	14 786	33 454
Fredrikstad Fjernvarme AS	Tilknyttet	Fredrikstad	82 124	56 989	16 765	1 793
E2U Systems AS	Tilknyttet	Fredrikstad	3 255	2 003	1 397	-427
Norsk Enøk og Energi AS	Tilknyttet	Drammen	22 516	30 395	21 881	-11 271

Note 16 Finansielle instrumenter etter kategori

Tusen kroner	Eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet	Utlån, fordringer og forpliktelser	Sum
Eiendeler 31.12.2017			
Langsiktige fordringer		21 538	21 538
Kundefordringer og andre fordringer		208 146	208 146
Derivater	6 512		
Kontanter og kontantekvivalenter		44 328	44 328
Sum finansielle eiendeler 31.12. 2017	6 512	274 012	274 012
Eiendeler 31.12.2016			
Langsiktige fordringer		88 541	88 541
Kundefordringer og andre fordringer		154 927	154 927
Derivater	8 680		
Kontanter og kontantekvivalenter		30 702	30 702
Sum finansielle eiendeler 31.12. 2016	8 680	274 170	274 170
Forpliktelser 31.12.2017			
Langsiktige lån		1 496 314	1 496 314
Derivater	148 195		148 195
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		265 993	265 993
Sum finansielle forpliktelser 31.12.2017	148 195	1 762 307	1 910 502
Forpliktelser 31.12.2016			
Langsiktige lån		1 218 592	1 218 592
Derivater	160 418		160 418
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		281 272	281 272
Sum finansielle forpliktelser 31.12.2016	160 418	1 499 864	1 660 282

Note 17 Kundefordringer og andre fordringer

Tusen kroner	2017	2016
Kundefordringer	138 852	122 819
Avsetning til dekning av tap	-3 600	-3 080
Kundefordringer netto	135 252	119 739
Andre fordringer	72 894	35 188
Sum kundefordringer og andre fordringer	208 146	154 927

Note 18 Betalingsmidler

Tusen kroner	2017	2016
Betalingsmidler innenfor konsernkonto	30 091	25 444
Bundne skattetreksmidler	4 722	4 553
Bundet klientkonto	374	705
Andre betalingsmidler utenfor konsernkonto	9 141	-
Sum betalingsmidler	44 328	30 702

Fredrikstad Energi AS har konsernkontoordning i Nordea. Et konsernkontosystem innebærer solidaransvar mellom deltakende selskaper. Fredrikstad Energi AS konti utgjør eneste direkte mellomværende med banken, mens innskudd og trekk på datterselskapenes konti betraktes som interne mellomværende med Fredrikstad Energi AS. Deltakende selskaper i konsernkontoordningen har et solidarisk selvskyldneransvar for et samlet trekk i ordningen inntil trekkrammen på 100 millioner kroner.

Note 19 Aksjekapital og overkurs

Tusen kroner	Aksjekapital	Overkurs	Sum
Per 31.desember 2016	154 160	27 724	181 884
Per 31.desember 2017	154 160	27 724	181 884

Alle aksjer i Fredrikstad Energi AS har lik stemmerett. Det er ikke ulike aksjeklasser

Aksjonærer i Fredrikstad Energi AS 31. desember 2017

	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Fredrikstad Kommune	7 862	51 %	51 %
Hafslund Handel AS	7 554	49 %	49 %
Sum	15 416	100 %	100 %

Aksjonærer i Fredrikstad Energi AS 31. desember 2016

	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Fredrikstad Kommune	7 862	51 %	51 %
Hafslund Handel AS	7 554	49 %	49 %
Sum	15 416	100 %	100 %

Note 20 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Tusen kroner	2017	2016
Leverandørgjeld	104 134	99 877
Skyldig offentlige trekk	73 224	69 415
Påløpte rentekostnader	10 536	9 608
Øvrige forpliktelser	78 099	102 372
Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	265 993	281 272

Note 21 Lån

Tusen kroner	2017	2016
Langsiktige lån	Pålydende	Bokført verdi
Obligasjonslån fast rente	400 000	399 134
Obligasjonslån flytende rente	1 050 000	1 047 371
Trekkefasilitet	50 000	49 561
Foretaksfondsobligasjonslån	200 000	248
Sum langsiktige lån	1 700 000	1 496 314
Forfallsprofil lån	Pålydende	Pålydende
0-1 år	-	173 000
1-3 år	600 000	550 000
4-5 år	900 000	400 000
over 5 år	248	100 232
Sum lån	1 500 248	1 223 232
Lånebevegelser i 2017	Pålydende	Pålydende
Lån 31. desember 2016	1 223 232	1 015 216
Nye lån	450 000	750 000
Tilbakekjøpte lån		-327 000
Forfalte lån	-173 000	-215 000
Endring i virkelig verdi foretaksfondsobligasjon	16	16
Sum lån 31. desember 2017	1 500 248	1 223 232

Obligasjonslånene pålydende til sammen 1 450 millioner kroner har en bokført verdi på 1 446 millioner kroner. Virkelig verdi på lånene etter kurs pr 31.12.2017 er på 1 488 millioner kroner. Tilsvarende tall for 31.12.2016 var 1 159 millioner kroner. Ved verdsettelsen av lånene til virkelig verdi er det benyttet kurser offentliggjort av «Verdipapirforetakenes Forbund». Disse bygger på innhentet prisinformasjon fra ledende verdipapirforetak. Dette er da en nivå 2 verdsettelse jfr note 4.

Det er knyttet finansielle covenantskrav til obligasjonslånene. Disse er knyttet til konsernregnskapet og er egenkapital på minst 25%, gjeldsgrad på maksimum 2,25 og rentedekningsgrad ((EBITDA + renteinntekter) / rentekostnader) på minst 2,0. Videre er det krav til «negativ pantsettelse». Det er ikke brudd knyttet til covenantskravene pr. 31.12.2017.

Foretaksfondsobligasjon

Lånet har 99 års løpetid. Obligasjonene med renter står tilbake for all annen gjeld og forpliktelser utstederen har, dog slik at obligasjonene med renter skal være likestilt og sideordnet med eventuelt andre foretaksfondsobligasjoner, preferanseaksjer eller tilsvarende ansvarlig kapital med samme status. Alle finansielle forpliktelser er oppfylt ved utgangen av året.

Rente på obligasjonslånet følger utbytte betalt av Fredrikstad Energi AS, men utstederen har plikt til ikke å betale og ikke akumulere renter på obligasjonslånet hvis rentedekningsgraden målt på konsernnivå faller under 2,5. Låneforpliktelsen er ved førstegangsinnregning bokført til nåverdien av det sikre tilbakebetalingskravet som er hovedstolen på forfallstidspunkt. Dette utgjør tkr. 248 pr. 31.12.2017. I etterfølgende perioder regnskapsføres lånet til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom bokført verdi og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid (amortisert kost).

Ratingbyråer har klassifisert tilsvarende obligasjoner lagt ut av nordiske utstedere som 50 % - 75 % egenkapital.

Note 22 Skatt

Tusen kroner	2017	2016
Skatter i resultatet		
Endring utsatt skatt	-3 292	14 397
Endret skattesats	-250	141
Annet	-777	-339
Sum skattekostnad (-inntekt)	-4 319	14 199

Skatt på resultat før skatt avviker fra det beløpet som hadde fremkommet dersom nominell skattesats for alminnelig inntekt hadde vært benyttet. Differansen er forklart som følger:

Tusen kroner	2017	2016
Resultat før skatt (-underskudd)	-3 149	83 924
Skatt beregnet med normal skattesats	-756	20 981
Skatteeffekt av endret skattesats	-250	-162
Permanente forskjeller	-194	-98
Resultat tilknyttet og felleskontrollert virksomhet	-549	-4 433
Andre forhold	-2 570	-2 089
Sum skattekostnad (-inntekt)	-4 319	14 199

Utsatt skatt / skattefordel

Nettoføres i balansen når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skatt mot utsatt skattefordel.

Følgende beløp er blitt nettoført:

Tusen kroner	2017	2016
Utsatt skatt som reverseres senere enn 12 måneder	93 653	77 523
Utsatt skatt som reverseres innen 12 måneder	-	-
Sum utsatt skatt	93 653	77 523
Utsatt skattefordel som reverseres senere enn 12 måneder	92 598	73 126
Utsatt skattefordel som reverseres innen 12 måneder	466	516
Sum utsatt skattefordel	93 064	73 642
Netto utsatt skatt	589	3 881

Endring i balanseført utsatt skatt

Balanseført verdi 1. januar	3 881	-6 346
Resultatført i perioden	-4 319	14 199
Ført mot utvidet resultat i perioden	-	-528
Annet	1 027	-3 444
Netto utsatt skatt - 31. desember	589	3 881

Endring i utsatt skatt /skattefordel

Tusen kroner	Fordringer	Lån og forpliktelser	Fremførbart underskudd	Sum
Utsatt skattefordel per 31.12.2016	494	38 776	34 372	73 642
Resultatført i perioden	-28	-4 579	24 719	20 112
Utsatt skattefordel per 31.12.2017	466	34 197	59 091	93 754

Tusen kroner	Pensjoner	Driftsmidler	Annet	Sum
Utsatt skatt per 31.12.2016	4 885	72 563	75	77 523
Resultatført i perioden	-1 886	13 040	2 274	13 428
Utsatt skatt ved kjøpt kundeportefølje			3 392	3 392
Utsatt skatt per 31.12.2017	2 999	85 603	5 741	94 343
Netto utsatt skatt 31.12.2017				589

Note 23 Pensjoner

Konsernet har bare innskuddsordning og AFP. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetaling fra selskapene, som hovedsakelig fastsettes på basis av aktuarberegninger. I henhold til lov om obligatorisk tjenestepensjon fra 2006 er det etablert avtaler om innskuddspensjon.

Ytelsesbasert ordning

Alle avtaler om ytelsesordninger ble avviklet pr. 31.10.2016, og alle ansatte i ordningene ble overført til kollektiv innskuddsordning. Ved opphør av ordningen 31.10.2016 fremkom restmidler på tkr 20.354, som er overført til innskuddsfond (Balanseført).

Innskuddsordning

Konsernets innskuddsordning omfatter 131 personer pr 31.12.2017.

Tusen kroner	Note	2017	2016
Årets pensjonsopptjening		-	2 240
Rentekostnad		-	-31
Netto inntektsføring ved avvikling		-	-12 572
Arbeidsgiveravgift		-	627
Administrasjonskostnad		-	1 277
Pensjonskostnad (-inntekt) ytelsesordning		-	-8 459
Innskuddsordning inkl. arbeidsgiveravgift		6 299	4 219
Sum pensjonskostnad (-inntekt)		6 299	-4 240

Virkelig verdi på innskuddsfond	16 332	20 354
Innskuddsfond	16 332	20 354

Endring i innskuddsfond

Innskuddsfond 01.01.	20 354	-
Trukket premie fra innskuddsfond	-4 022	-
Resultatført pensjonskostnad	-	-4 113
Arbeidsgiveravgift av innbet premie	-	929
Estimatavvik over utvidet resultat	-	-2 199
Utbetalte ytelser	-	7 333
Inntektsført pensjonsforpliktelse ved avvikling	-	-1 950
Innskuddsfond	-	20 354
Innskuddsfond 31.12.	16 332	20 354

Note 24 Selskaper som inngår i konsolideringen

Selskapets navn	Virksomhets- sted	Type virksomhet	Eid direkte av morselskap	Eid av konsernet totalt
Morselskap				
Fredrikstad Energi AS	Fredrikstad	Annet		
Datterselskap				
Norgesnett AS	Fredrikstad	Nett	0 %	100 %
Fredrikstad Energi Marked AS	Fredrikstad	Marked	96 %	96 %
Røyken Kraft AS	Røyken	Marked	0 %	100 %
Kragerø Kraft AS	Kragerø	Marked	0 %	100 %
Smartenergi AS	Fredrikstad	Marked	0 %	100 %
MAIK AS	Fredrikstad	MAFI Tjenester	100 %	100 %
Røyken Energiverk AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
Norgesnett Holding AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
FEAS Bredbånd AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %
Fredrikstad Varme AS	Fredrikstad	Annet	100 %	100 %

Note 25 Oppkjøp av virksomhet

I november 2017 kjøpte Fredrikstad Energi de resterende 51% av Røyken Kraft AS, og i desember 2017 ble det inngått avtale om at Fredrikstad Energi Marked AS overtok 100% av aksjene i Kragerø Kraft AS, mot at Kragerø Energi Holding AS fikk en eierandel i Fredrikstad Energi Marked AS på 3,78%. Kundeportefølje på 24,3 mill er i sin helhet knyttet til kundene i Røyken Kraft AS og Kragerø Kraft AS. Kjøpesum vises ikke på grunn av konkurransehensyn.

Kragerø Kraft AS og Røyken Kraft AS fusjonerer i 2018 med Smartenergi AS.

Note 25 Hendelser etter balansedagen

Norgesnett Holding AS kjøpte 100% av aksjene i Gauldal Nett AS i januar 2018. Selskapet vil bli fusjonert med Norgesnett AS i første halvår 2018.

Regnskap og noter Fredrikstad Energi AS

Resultat Fredrikstad Energi AS

Tusen kroner	Noter	2017	2016
Driftsinntekter	14	40 464	35 930
Lønnskostnad	2,3	-19 680	-16 780
Annen driftskostnad	4,5,14	-21 702	-31 681
Avskrivninger	5	-5 270	-3 884
Sum driftskostnader		-46 652	-52 345
Driftsresultat		-6 188	-16 415
Konsernbidrag fra datterselskap		20 900	21 250
Utbytte fra datterselskap		555	121 092
Annen finansinntekt	13	57 695	17 142
Annen finanskostnad	13	-90 183	-83 936
Sum finansielle poster		-11 033	75 548
Resultat før skatt		-17 221	59 133
Skattekostnad (- inntekt)	15	-1 836	-13 949
Årsresultat (-underskudd)		-15 385	73 082

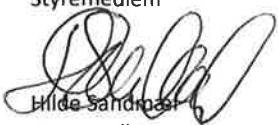
Balanse 31.12. Fredrikstad Energi AS

Tusen kroner	Noter	2017	2016
Eiendeler			
Utsatt skattefordel	15	24 358	22 823
Varige driftsmidler	5	20 393	20 660
Aksjer i datterselskap	6	489 430	40 286
Aksjer i tilknyttede selskap	7	76 353	76 353
Aksjer i felleskontrollert selskap	7	228 825	160 260
Lån datterselskaper	9	663 010	1 117 010
Lån felleskontrollert og tilknyttede selskaper	9	8 771	66 632
Andre aksjer		3 703	3 703
Andre langsiktige fordringer		7 046	6 272
Innskuddsfond	2	3 792	4 287
Sum anleggsmidler		1 525 681	1 518 286
Fordringer konsernselskap	8	414 029	383 985
Andre fordringer		14 163	13 354
Betalingsmidler	8	31 153	26 629
Sum omløpsmidler		459 345	423 968
Sum eiendeler		1 985 026	1 942 254
Egenkapital og gjeld			
Aksjekapital	11	154 160	154 160
Overkurs		27 724	27 724
Sum innskutt egenkapital		181 884	181 884
Annen egenkapital		36 241	51 625
Sum egenkapital	12	218 125	233 509
Gjeld til finansinstitusjoner	10	1 700 000	1 423 000
Langsiktig gjeld konsernselskap	10	-	187 898
Sum langsiktig gjeld		1 700 000	1 610 898
Leverandørgjeld		2 762	4 046
Skyldig offentlige avgifter		2 583	3 263
Utbytte	12	-	20 000
Kortsiktig gjeld til datterselskaper	8	27 105	32 003
Annen kortsiktig gjeld		34 451	38 535
Sum kortsiktig gjeld		66 901	97 847
Sum egenkapital og gjeld		1 985 026	1 942 254

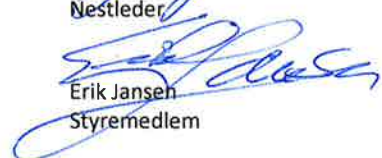
Fredrikstad, 26. april 2018
I styret for Fredrikstad Energi AS

Terje Moland Pedersen
Styreleder

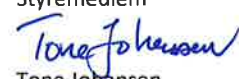

Vidar Saxegård
Styremedlem

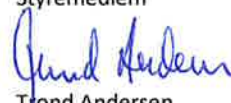

Hilde Sandnes
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Kontantstrøm Fredrikstad Energi AS

Tusen kroner	2017	2016
<i>Kontantstrøm fra driften</i>		
Resultat før skatt (-underskudd)	-17 221	59 133
Tap ved salg aksjer	-	27
Avskrivninger	5 270	3 884
Nedskrivninger aksjer tilknyttet selskap	6 285	3 480
Endring leverandørgjeld	-1 284	2 935
Endring kunder	4 281	-8 540
Endring andre tidsavgreningsposter	-8 596	-37 767
Endring innskuddsfond	495	-7 652
Netto likviditetsendring fra driften	-10 770	15 500
<i>Kontantstrømmer fra investeringer</i>		
Investering varige driftsmidler	-5 003	-9 570
Kjøp av aksjer	-6 385	-2 120
Endring lånefordringer	-11 478	-18 462
Endring lånefordring konsern	-218 841	-149 982
Netto likviditetsendring fra investeringer	-241 707	-180 134
<i>Likviditet brukt på finansiering</i>		
Innbetalt nye kortsiktige lån	150 000	625 000
Nedbetalt kortsiktige lån	-200 000	-840 000
Innbetalt nye langsiktige lån	400 000	750 000
Nedbetalt langsiktige lån	-73 000	-327 000
Utbetaling av utbytte	-20 000	-27 000
Netto likviditetsendring fra finansiering	257 000	181 000
Netto endring likviditet i året	4 523	16 366
Kontanter og bankinnskudd per 01.01	26 630	10 264
Kontanter og bankinnskudd per 31.12	31 153	26 630
Ubenyttet ramme konsernkonto	100 000	100 000
Ubenyttet ramme trekkfasilitet	250 000	200 000

Fredrikstad Energi AS - Noter til regnskapet 2017

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Klassifisering

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Vurderingsprinsipper

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med at leveransen finner sted.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke øvrig påregnelig tapsrisiko.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmiddelet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmiddelets stand ved kjøp av driftsmiddelet. Leasingavtaler behandles regnskapsmessig som operasjonell leasing.

Datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap

Datterselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollert selskap vurderes etter kostmetoden i morselskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk.

Utbytte og konsernbidrag er inntektsført samme år som det er avsatt i datterselskap. Overstiger mottatt utbytte/ konsernbidrag andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, regnskapsføres den overskytende del som tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene reduserer regnskapsført verdi av investeringene i balansen.

Avgitt konsernbidrag til datterselskaper er tillagt kostprisen på aksjene i morselskapets balanse.

Pensjoner

Selskapet har pr. 31.12.2017 to pensjonsordninger. Kollektiv innskuddsordning og AFP i LO/NHO ordningen. Ingen av ordningene balanseføres. Premie i begge ordningene kostnadsføres løpende inkl. arbeidsgiveravgift. Tidligere lukket ytelsesordning er avvirket med regnskapsmessig effekt for 2016. Ordningen er aktuarberegnet frem til avvikling pr 31.10.2016. I forbindelse med avviklingen ble det etablert kompensasjonsordninger som er avsatt pr. 31.12.2016. Alt er utbetalt i løpet av 2017. I forbindelse med avviklingen ble det etablert et innskuddsfond som er balanseført. Estimaterendringer i 2016 frem til avvikling er ført direkte mot egenkapital etter skatt.

Innskuddsordning tilfredsstillter kravene i henhold til reglene om obligatorisk tjenestepensjon. Ny AFP ordning betraktes som en innskuddsordning og fremtidig forpliktelse er ikke balanseført.

Skatt

Skatt i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skattefordel. Utsatt skattefordel er beregnet med 23 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring er begrunnet i antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres, er oppført netto i balansen. Utsatt skatt på merverdier i forbindelse med oppkjøp av datterselskap blir ikke utlignet. Utsatt skattefordel er i selskapsregnskapet balanseført til nominell verdi.

Skatt på avgitt konsernbidrag som føres som økt kostpris på aksjer i andre selskaper, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres direkte mot egenkapitalen, føres direkte mot skatt i balansen (føringen skjer mot betalbar skatt hvis konsernbidraget har virkning på betalbar skatt og mot utsatt skattefordel hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skattefordel).

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Note 2 Pensjoner

Lukket ytelsesordning ble avviklet pr 31.10.2016. Resultateffekt av avviklingen er basert på aktuarberegningen pr. 31.10.2016

Alle ansatte ble da overført til kollektiv innskuddsordning. Ved opphør av ytelsesordningen fremkom det restmidler på tkr. 4.287 som ble overført til innskuddsfond. Premie til innskuddsordningen er i 2017 trukket av innskuddsfondet, slik at innstående 31.12.2017 er tkr. 3792.

Selskapet har en kollektiv innskuddsordning med 19 aktive. Pensjonsordningene tilfredsstillter kravene etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Resultatregnskapet

Årets pensjonsopptjening	-	464
Rentekostnad	-	28
Avikling ytelsesordning (-inntekt)	-	-3 566
Administrasjonskostnader	-	323
Periodisert arbeidsgiveravgift	-	133
Innskuddspensjon inkl aga	689	504
Premie AFP inkl aga	189	180
Sum pensjonskostnad (-inntekt)	878	-1 934

Balansen

Innskuddsfond	3 792	4 287
Innskuddsfond	3 792	4 287

Note 3 Personalkostnader

Tusen kroner	2017	2016
Lønninger	15 632	15 206
Arbeidsgiveravgift	2 335	2 528
Pensjonskostnader (inntekt)	689	-1 665
Andre ytelser	1 024	711
Sum	19 680	16 780

Antall årsverk pr 31.12 17 17

Ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet for adm. direktør gjelder de normale regler etter arbeidsmiljøloven. Ingen ansatte har lån i selskapet. Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til styreleder eller andre nærstående parter. Det er ingen enkeltlån eller sikkerhetsstillelser som utgjør mer enn 5 % av selskapets egenkapital. Resultatlønn utbetales i henhold til på forhånd inngåtte avtaler. Det er inngått avtaler med adm. direktør og andre ledende ansatte. Resultatlønnen er knyttet til konsernresultat. Når det gjelder ytelser til ledende ansatte og godtgjørelser til styret i Fredrikstad Energi AS, vises til note 9 i konsernregnskapet.

Note 4 Honorar til revisor

Tusen kroner	2017	2016
Lovpålagt revisjon	395	390
Skatterådgivning	-	-
Andre tjenester utenom revisjon	15	16
Sum	410	406

Note 5 Driftsmidler

Tusen kroner	Tomt	Inventar og IT utstyr	Sum
Anskaffelseskost 31.12.2016	1 143	35 132	36 275
Tilgang driftsmidler	0	5 003	5 003
Avgang driftsmidler	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.2017	1 143	40 135	41 278
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2017	-	-20 885	-20 885
Bokført verdi 31.12.2017	1 143	19 250	20 393
Årets avskrivninger	-	5 270	5 270
Forventet økonomisk levetid		3-15	3-15
Avskrivningsplan		Lineær	

Selskapet leier administrasjonsbygg i Fredrikstad. Leiekontrakten løper til 2026. Leie i 2016 var 8,8 mill. Hoveddelen av dette er fremleid til andre virksomheter i og utenfor konsernet. For ikke utleid areale er det avsatt tkr. 7.000 i regnskapet pr. 31.12.2017.

Note 6 Aksjer i datterselskaper

Tusen kroner	Forretnings kontor	Eierandel	Egenkap.	Årsresultat	Balanseført verdi
Røyken Energiverk AS	Røyken	100 %	101	3 162	17 456
Fredrikstad Varme AS	Fredrikstad	100 %	100	-	100
Norgesett Holding AS	Fredrikstad	100 %	448 170	-2 216	453 500
Fredrikstad Energi Marked AS	Fredrikstad	100 %	7 310	2 545	4 120
MAIK AS	Fredrikstad	100 %	7 112	10 718	8 684
FEAS Bredbånd AS	Fredrikstad	100 %	3 834	-348	5 570
Sum			466 627	13 861	489 430

Det er foretatt reduksjon i balanseførte verdier med den del av mottatt utbytte og konsernbidrag (etter skatt) fra datterselskaper som henføres til perioden før vår eierperiode. Videre er avgitt konsernbidrag (etter skatt) til datterselskaper tillagt aksjeverdien for de respektive selskaper. Tall for egenkapital og årsresultat for datterselskaperne er 2017 tall. I 2016 solgte Fredrikstad Energi AS aksjene i Norgesnett AS til Norgesnett Holding AS og aksjene i Askøy Energi AS og Follo Energi AS til Fredrikstad Energi Marked AS til bokført verdi. I 2017 ble det gjennomført en konvertering av gjeld til egenkapital i Norgesnett Holding AS på 450 millioner kroner.

Note 7 Aksjer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert selskap

Tusen kroner	Forretnings kontor	Eierandel	Balanseført verdi
<i>Tilknyttede selskaper</i>			
Værste AS	Fredrikstad	29,58 %	60 643
Norsk Enøk og Energi AS	Drammen	29,90 %	-
Fredrikstad Fjernvarme AS	Fredrikstad	32,50 %	13 710
E2U Systems AS	Fredrikstad	21,83 %	2 000
Sum tilknyttede selskaper			76 353
<i>Felleskontrollert selskap</i>			
Nettpartner Holding AS	Ås	60,00 %	228 825

Nettpartner Holding AS er behandlet som felleskontrollert virksomhet på grunn av inngått aksjonæravtale. Fordring på selskapet er konvertert til egenkapital i selskapet i desember 2017.

Informasjon om resultat og egenkapital er gitt i note 15 i konsernregnskapet. Aksjene i Norsk Enøk og Energi AS er nedskrevet med TNOK 6.285 til kr. 0 pr 31.12.2017.

Note 8 Bankinnskudd og trekkrettigheter

Tusen kroner	2017	2016
<i>Bundne bankinnskudd</i>		
Skattetrekkmidler	1 057	1 001
Skyldig skattetrekk	912	856
<i>Trekkrettigheter</i>		
Trekkfasilitet	300 000	300 000

Fredrikstad Energi AS har en konsernkontoordning for konsernet i Nordea. Fredrikstad Energi AS er A-konto innehaver. Pr 31.12.2017 er det fordringer knyttet til ordningen på tkr. 362.503 og gjeld på tkr. 9.856, som er klassifisert som konsernmellomværende.

Det er ikke trekk på kassekreditt pr. 31.12.2017. Kassakredittrammen er 100 mill. Videre er det en trekkfasilitet på 300 mill. Det er pr. 31.12.2017 trukket 50 mill på denne fasiliteten.

Note 9 Langsiktige fordringer

Tusen kroner	2017	2016
<i>Fordringer som forfaller om senere enn 1 år</i>		
Lån til datterselskap - Norgesnett Holding AS	653 000	1 103 000
Lån til datterselskap - Fredrikstad Energi Marked AS	10 010	14 010
Sum fordringer datterselskaper	663 010	1 117 010
Lån til Felleskontrollert selskap - Nettpartner Holding AS	-	57 861
Lån til tilknyttet selskap – Værste AS	8 771	8 771
Sum fordringer felleskontrollert og tilkn. Selskap	8 771	66 632

Lån til felleskontrollert selskap er et ansvarlig lån renteberegnes med rente 3mnd Nibor + 3%. Lånet ble konvertert til egenkapital i desember 2017. Lån til tilknyttet selskap er et ansvarlig lån som renteberegnes med 3 mnd Nibor + 5%. Lån til datterselskap ble i forbindelse med fusjon av våre 3 nettselskaper motregnet mot langsiktig lån. Nye lån i forbindelse med salg av aksjer fra Fredrikstad Energi AS til hhv Norgesnett Holding AS og Fredrikstad Energi Marked AS renteberegnes med 3 mnd Nibor + 5%.

Note 10 Rentebærende gjeld

Tusen kroner	Forfall	2017	2016
Trukket på trekkfasilitet	03/2017	50 000	100 000
Obligasjonslån	10/2017	-	73 000
Obligasjonslån	10/2022	400 000	-
Obligasjonslån	10/2019	300 000	300 000
Obligasjonslån	12/2022	100 000	100 000
Obligasjonslån	04/2019	250 000	250 000
Obligasjonslån	10/2021	400 000	400 000
Foretaksfondsobligasjon	12/2114	200 000	200 000
Sum langsiktig ekstern finansiering		1 700 000	1 423 000
Langsiktig lån Norgesnett AS		-	187 898

Finansiering og renterisiko

Selskapet refinansierte deler av sin langsiktige opplåning mot slutten av 2017. Det ble etablert 1 nytt obligasjonslån med varighet på 5 år.

Mot slutten av 2016 ble det etablert en trekkfasilitet på 300 millioner kroner. Fasiliteten har et forfall på 3 år med opsjon på to års forlengelse. Pr. 31.12.2017 er det gjennomført et trekk på 50 millioner kroner på denne.

Renterisiko oppstår på kort og mellomlang sikt som et resultat av at deler av morselskapets gjeld har flytende rente. Selskapet har en sikringsstrategi for den langsiktige gjelden. Renteswapene regnes som sikringsinstrumenter i en konstantstrømsikring. Den virkelige verdien av renteswapene er ikke balanseført pr. 31.12.2017, jfr NRS (F) Finansielle eien-deler og forpliktelser A15.

Det er inngått en renteswap på MNOK 500 (flytende til fast) med forfall i 2026, og en renteswap på MNOK 200 (fast til flytende) med forfall 2019. Total mindreverdi på swapene utgjør MNOK 141,2 pr. 31.12.2017 (MNOK 151,3 pr. 31.12.2016)

Konsernets finansieringspolicy er at all vesentlig ekstern opplåning gjøres i morselskapet. Morselskapet vil yte lån eller egenkapitalfinansiering til datterselskaper etter behov. Videre er morselskapet ansvarlig for håndtering av likviditets-plasseringer i konsernet.

Det er knyttet covenants til obligasjonslånene. Kravene er knyttet til konserntall for egenkapitalandel på minst 25 %, rentedekningsgrad på minst 2,0 og gjeldsgrad på maksimum 2,25.

Pr. 31.12.2017 er disse lånebetingelsene oppfylt. Det vises til egen side med nøkkeltall foran i årsrapporten.

Note 11 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen på 154.160 består av 15.416 aksjer á 10. Alle aksjer har like rettigheter.

Oversikt over aksjonærer 31.12.2017	Antall aksjer	Eier- /Stemmeandel
Fredrikstad kommune	7 862	51 %
Hafslund Handel AS	7 554	49 %
Sum	15 416	100 %

Note 12 Egenkapital

Tusen kroner	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.2016	154 160	27 724	51 626	233 510
Årets resultat (-underskudd)	-	-	-15 385	-15 385
Egenkapital 31.12.2017	154 160	27 724	36 241	218 125

Note 13 Finansposter

Tusen kroner	2017	2016
<i>Finansinntekter</i>		
Renteinntekt fra konsernselskap	53 598	12 845
Utbytte	676	1 634
Annen renteinntekt	3 421	2 663
Sum finansinntekter	57 695	17 142
<i>Finanskostnader</i>		
Rentekostnader til konsernselskap	-1 477	-6 587
Annen rentekostnad	-81 514	-73 198
Nedskrivning aksjer tilknyttet selskap	-6 285	-3 480
Annen finanskostnad	-907	-671
Sum finanskostnader	-90 183	-83 936

Note 14 Transaksjoner med nærstående parter

Tusen kroner	2017	2016
<i>Salg av tjenester til datterselskaper</i>		
Administrative tjenester	13 784	13 336
IKT Tjenester	7 536	7 329
Husleieinntekter	4 287	4 431
Sum	25 607	25 096
Kjøp av tjenester		
Administrative tjenester	541	554
Sum	541	554

Øvrige ytelser til nærstående ansatte er omtalt i note 3, mellomværende til nærstående er spesifisert i balansen og mellomværende finansposter er spesifisert i note 13.

Note 15 Skatter

Tusen kroner	Endring	2017	2016
<i>Beregning av utsatt skattefordel og endring i utsatt skattefordel</i>			
Midlertidige forskjeller			
Driftsmidler	84	430	514
Innskuddsfond	495	3 792	4 287
Regnskapsmessig avsetning	-3 000	-7 000	-10 000
Tapskonto	-41	-167	-208
Midlertidige forskjeller	-2 462	-2 945	-5 407
Skattemessig fremførbart underskudd	13 266	-102 957	-89 691
Netto midlertidige forskjeller	10 804	-105 902	-95 098
Utsatt skattefordel i balansen	2 593	-24 357	-22 823
<i>Grunnlag for skatter i resultatregnskap og balanse</i>			
Resultat før skatt (-underskudd)		-17 221	59 133
Permanente forskjeller		5 157	-118 732
Grunnlag for årets skatter i resultatregnskapet		-12 064	-59 599
Estimatavik og prinsippendring pensjon		-	-23 373
Endring i midlertidige forskjeller		-2 462	-
Mottatt konsernbidrag direkte balanseført		1 258	-
Grunnlag betalbar skatt (-underskudd)		-13 267	-82 972
Skattepliktig resultat (-underskudd)		-13 267	-82 972
<i>Forklaring til skatter i resultatregnskapet</i>			
Skatt på konsernbidrag, direkte balanseført		-302	-
Skatt estimatavik og prinsippendring pensjon		-	5 843
Endring utsatt skattefordel		-2 593	-20 743
Endret utsatt skattefordel på grunn av ny skattesats		1 059	951
Skatter i resultatregnskapet (- inntekt)		-1 836	-13 949
Betalbar skatt i balansen		0	0

Ledelseerklæring 2017

Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for 2017 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2017 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge og at regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorene foretakene står overfor.

Fredrikstad, 26. april 2018

Terje Moland Pedersen
Styreleder

Hilde Sandme
Styremedlem

Vidar Saxegård
Styremedlem

Finn Bjørn Ruyter
Nestleder

Erik Jansen
Styremedlem

Per Anders Opsahl
Styremedlem

Tone Johansen
Styremedlem

Trond Andersen
Konsernsjef

Til generalforsamlingen i Fredrikstad Energi AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fredrikstad Energi AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Fredrikstad Energi AS per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Fredrikstad Energi AS per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i konsernet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av en slik betydning at det kvalifiserer til nye fokusområder for vår 2017 revisjon. I lys av dette har fokusområdene i revisjonen vært de samme i 2017 som i fjoråret, med unntak for avvikling av konsernets ytelsespensjonsordning som var en engangshendelse i 2016.

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdsettelse av goodwill

(Se også note 12 og 13)

Pr 31.12.2017 har konsernet balanseført goodwill med TNOK 273 404. Goodwill har sammenheng med nettvirksomheten i konsernet.

Vi fokuserte på dette området på grunn av beløpets størrelse og fordi ledelsens verdivurderinger baserer seg på skjønnsmessig forutsetning knyttet til blant annet framtidige kontantstrømmer og avkastningskrav.

Vi har gjennomgått ledelsens modell og deres vurderinger for den kontantgenererende enheten hvor det er allokert goodwill. Vi fant at modellen bygger på anerkjente prinsipper.

Videre har vi utfordret ledelsens forutsetninger knyttet til framtidige kontantstrømmer ved å sammenligne disse mot langtidsprognoser for nettvirksomheten. Vi har vurdert fremtidige kontantstrømmer mot tidligere år og har vurdert investeringer mot vedtatte budsjetter og vedlikeholdsplaner for virksomheten. Langsiktig vekst i modellen er sammenlignet med markedets forventning om inflasjon. Vi fant at forutsetningene var i tråd med langtidsprognosene for konsernet og markedets forventning om inflasjon.

Vi har også vurdert historisk treffsikkerhet ved å sammenligne fjorårets forutsetninger knyttet til framtidige kontantstrømmer mot hva som ble oppnådd i inneværende år. Vi fant at fjorårets forutsetninger var rimelige sammenlignet med oppnådd resultat.

Vi har sammenlignet enkeltelementene i avkastningskravet med våre egne oppfatninger og markedets forventninger. Ledelsens avkastningskrav er vurdert å være rimelig.

Vi har vurdert noteopplysningene i note 12 og 13 og fant hensiktsmessige forklaringer av verdsettelsesprosessen.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av oversikt nøkkeltall, konsernsjefen har ordet og årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskudd er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Sarpsborg, 26. april 2018

PricewaterhouseCoopers AS

Jan-Erik Rothe

Jan-Erik Rothe

Statsautorisert revisor

Fredrikstad
energi